

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت
فروشگاهی آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

موضوع :

تأثیر مالیات بر ارزش افزوده و نقش آن بر درآمدهای کشور

www.asebankafinet.ir

فهرست مطالب

چکیده:	۴
پیشگفتار:	۵
مقدمه:	۶
بیان مسئله:	۷
اهمیت موضوع:	۸
اهداف تحقیق:	۸
فرضیه های تحقیق:	۸
روش تحقیق:	۸
متغیر مستقل:	۸
متغیر وابسته:	۹
جامعه آماری:	۹
ابزار اندازه گیری:	۹
ادبیات تحقیق:	۹
تاریخچه ی مالیات بر ارزش افزوده	۹
مالیات بر ارزش افزوده در ایران	۱۱
جایگاه مالیات بر ارزش افزوده	۱۳
جدول شماره (۱،۱) محایله مالیات بر ارزش افزوده در یک اقتصاد فرضی	۱۷
۶.۱. روشهای اعمال مالیات بر ارزش افزوده	۱۸
۱. روش تجمعی مستقیم:	۱۸
۲. روش تجمعی غیر مستقیم:	۱۹
۳. روش تفریقی مستقیم:	۱۹
۴- روش تفریقی غیر مستقیم:	۱۹
انواع مالیات بر ارزش افزوده	۲۰
نگرشهای مختلف در مورد نرخ مالیات و معافیتها	۲۱
اثر مالیات بر ارزش افزوده بر سطح عمومی قیمتتها	۲۵

- ۲۶ اثر مالیات بر ارزش افزوده بر قیمت نسبی کالاها و خدمات (اثر جانشینی)
- ۲۷ اثر بر سطح قیمتها در نتیجه انتقال بار مالیاتی
- ۲۸ اثر مالیات بر ارزش افزوده بر توزیع در آمد
- ۲۹ اثر مالیات بر ارزش افزوده بر تراز تجاری
- ۳۱ اثر مالیات بر ارزش افزوده بر سرمایه گذاری
- ۳۳ اثر مالیات بر ارزش افزوده بر مصرف و پس انداز
- ۳۴ اثر در آمدی وضع مالیات بر ارزش افزوده بر مصرف خانوار
- ۳۶ اثر مالیات بر ارزش افزوده در ایجاد ثبات اقتصادی
- ۳۷ دیدگاه ها
- ۳۹ ۱. مفهوم ارزش افزوده چیست ؟
- ۳۹ ۲. روش های محاسبه ی مالیات بر ارزش افزوده ؟
- ۴۰ ۳. حال باتوجه به تعریف ارزش افزوده، تعریف مالیات بر ارزش افزوده چیست ؟
- ۴۰ ۴. انواع مالیات بر ارزش افزوده ؟
- ۴۱ ۵. اهداف دولت از این لایحه چیست ؟
- ۴۱ چرا تجربه ی شکست خورده ی دیگران را تکرار میکنید ؟
- ۴۴ (د) دفتر اجرای طرح مالیات بر ارزش افزوده
- ۵۶ نتیجه گیری:
- ۵۷ منابع:

چکیده:

مالیات بر ارزش افزوده، مالیاتی است که کلیه عرضه کنندگان کالاها و خدمات به عنوان مودیان نظام مالیاتی باید علاوه بر بهای کالا یا خدمات عرضه شده، به صورت درصدی از بهای فروش کالا یا خدمات، در زمان فروش از خریداران اخذ و به صورت دوره ای (فصلی) به سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند. هر گونه مالیات بر ارزش افزوده پرداخت شده در زمان خرید توسط مودیان اعم از وارد کنندگان - تولید کنندگان توزیع کنندگان - صادر کنندگان، که در این نظام مالیاتی به عنوان عامل وصول نه پرداخت کننده مالیات محسوب می گردند، طلب ایشان از دولت محسوب به صورت فصلی با سازمان امور مالیاتی کشور تسویه می گردد. تسویه مطالبات مودیان بابت مالیات های پرداختی ایشان در زمان خرید، یا از طریق کسر از مطالبات دریافتی ذای خریداران و یا از طریق استرداد توسط سازمان امور مالیاتی کشور به ایشان، صورت می پذیرد.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت
فروشگاهی آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

پیشگفتار:

قانون مالیات برارزش افزوده که در جلسه مورخ هفدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت
کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی
ایران تصویب گردیده و مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت ۵ سال در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ
نهم بهمن ۱۳۸۶ موافقت و در تاریخ ۸۷/۳/۲ به تایید شورای نگهبان رسیده و طی نامه
شماره ۹۵/۱۶۲۷۳ مورخ ۸۷/۳/۱۹ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده است.

مقدمه:

این تحقیق بر دو مجموعه ابزار سیاست دولت که در میان تمام بخش های یک اقتصاد عمل می کند. تمرکز خواهد داشت: سیاست مالی دولت و سیاست مالی. (خزانه داری) هر دو مجموعه می توانند نقش حیاتی، چه خوب و چه بد، در بسیج پس انداز داخلی ایفا کنند. به علاوه، هر دو سیاست آثار دامنه داری بر توزیع درآمد، اشتغال، کارآیی و ثبات اقتصادی دارند. در این جا ما بر آن سیاست مالی که تمام اقدامات مربوط به سطح و ساختار درآمدها و مخارج دولت را در بر می گیرد، تمرکز می کنیم.

بر اساس اصطلاحاتی که در اینجا مورد استفاده قرار می گیرند درآمدهای دولت شامل تمامی درآمدهای مالیاتی و غیر مالیاتی جاری به خزانه داری دولت از جمله مزاددهای موسسه های عمومی در تملک دولت و استقراض داخلی از خزانه می شود. مخارج دولت چنین تعریف می شود: تمامی هزینه ها از بودجه دولت شامل مخارج جاری از قبیل حقوق کارمندان دولت؛ نگهداری اموال؛ هزینه های نظامی؛ پرداخت بهره و سوبسید برای پوشش زیان های موسسات دولتی؛ همچنین مخارج سرمایه نظیر هزینه های احداث کانالهای آبیاری، جاده ها و مدارس؛ و خرید تجهیزات غیر نظامی مورد تملک دولت.

سیاست مالی از طریق هر دو بخش مالیات و هزینه بودجه دولت عمل می کند. مرکز تصمیم گیری در مورد سیاست مالی در کشورهای رو به توسعه معمولاً بین دو نهاد تقسیم می شود: وزارت دارایی (اداره خزانه داری) و وزارت (یا سازمان) برنامه ریزی. در بیشتر کشورها وزارت دارایی اساساً مسئول

طراحی و اجرای سیاست مالیاتی و برای تصمیم های مربوط به مخارج مصرفی جاری دولت تعیین می شود. وزارت یا سازمان برنامه ریزی گاهی در مورد تصمیم های مربوط به مخارج سرمایه دولت نوسان دارد. برخی از اقتصاددانان و سیاست گذاران، اصطلاح "سیاست مالی" را برای آنچه وزارت دارایی انجام می دهد و اصطلاح "سیاست توسعه" برای کارهایی که تحت نظارت شدید وزارت یا سازمان برنامه ریزی است به کار می برند. بخش حاضر، اساسا بر جنبه هایی از سیاست مالی که مخارج مصرفی دولت و تعیین مالیات را مورد رسیدگی قرار می دهند، تمرکز می کند.

تهیه این تحقیق از یاری دوستان و عزیزانی چون جناب آقای محمد براتی کارشناس ارشد اداره ی مالیاتی و جناب آقای جعفر نائینی کارشناس ارشد اداره ی اقتصاد و دارایی بهره گرفته ام و از راهنمایی های استاد گرانقدر جناب آقای یار احمدی خراسانی نیز سود جسته ام. از تمامی این عزیزان و در نهایت همسر مهربانم جناب آقای ناصر بزرگی که پا به پای اینجانبدر تمامی مراحل جمع آوری اطلاعات نقش ارزنده ای ایفا نمودند . صمیمانه سپاسگذارم.

بیان مسئله:

به دلیل اهمیت مالیات و همچنین نقش ارزش افزوده بر آن باید مطالعات بنیادین در این زمینه انجام پذیرد و نتیجه آن به اطلاع مردم برسد تا نقش مهمتری در این زمینه ایفا نمایند.

باتوجه به نقش مهم ارزش افزوده باید بیشتر به آن پرداخت:

۱- آیا ارزش افزوده بر مالیات نقش مهمی دارد؟

۲- آیا می توان با کاهش نرخ مالیات بر ارزش آن افزود؟

۳- آیا فعالان اقتصادی (اعم از کارخانجات، شرکتها و صاحبان مشاغل) این مالیات را خواهند پرداخت؟

۴- آیا اجرای این نظام مالیاتی باعث افزایش بهای کالاها و خدمات برای مصرف کننده نهایی

نخواهد گردید؟

اهمیت موضوع:

باتوجه به رشد روزافزون درآمدها و دریافت مالیات بیشتر بایک برنامه ریزی درست می توان قدرت
اقتصادی دولت را در جهت کاهش

اهداف تحقیق:

الف: هدف کلی:

بررسی تاثیر مالیات بر ارزش افزوده و نقش آن بر درآمدهای کشور

ب: اهداف جزئی:

۱- بررسی راه های تازه دریافت مالیات

۲- بررسی مشکلات موجود در جهت ارائه راهکارهای جدید

۳- بررسی راهکارهای بالابردن ارزش افزوده بر مالیات

۴- بررسی میزان تاثیر پذیری نظام مالیاتی از ارزش افزوده بر مالیات

فرضیه های تحقیق:

۱- علم روانشناسی می تواند در جهت دریافت بهتر مالیات به ما کمک کند.

۲- بین مدیریت دریافت بهتر مالیات و رضایت مندی مودیان رابطه ای مستقیم وجود دارد.

۳- می توان باغلبه بر مشکلات موجود ارزش افزوده بر مالیات را افزایش داد.

روش تحقیق:

این پروژه به روش کتابخانه ای تهیه گردیده که از اطلاعات کتب موجود و اینترنت استفاده شده است.

متغیر مستقل:

بررسی تاثیر ارزش افزوده بر مالیات

متغیر وابسته:

دریافت مالیات

جامعه آماری:

جامعه آماری همان مواردی است که در کتابها و اینترنت نام برده شده است البته می توان جامعه ایران
رانیز نام برد.

جامعه ی آماری همان مواردی است که در کتاب ها و سایت اداره ی اقتصاد و دارایی و اداره ی
مالیاتی شهرستان مشهد موجود می باشد. ارزش افزوده را نمی توان محدود به یک شهر یا یک استان
نمود بنابراین جامعه ی آماری ما کشور ایران می باشد.

ابزار اندازه گیری:

مقایسه ای است یعنی از مقایسه بین داده هائی می توان به نتایجی دست یافت.
تجزیه و تحلیل داده ها:

از تجزیه و تحلیل داده هائی می توان نتیجه گرفت:

۱- برای موفقیت باید برنامه ریزی نمود.

۲- برای جذب و دریافت مالیات باید از مدیریت اثربخش استفاده نمود.

۳- برای دوام موفقیت باید ارزش افزوده بر مالیات به سمت ثبات سوق داد .

ادبیات تحقیق

تاریخچه ی مالیات بر ارزش افزوده

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت
فرهنگ‌گاہی آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

مالیات بر ارزش افزوده ، مالیاتی است که برای نخستین بار توسط فونزیمنس در ۱۹۵۱ به منظور
فائق آمدن بر مسائل مالی آلمان طرح ریزی شد که به رغم علاقه و تمایل شدید کشورهای نظیر
آرژانتین و فرانسه برای آگاهی از چه گونه گی ساختار آن این مالیات، به طور رسمی، تا سال ۱۹۵۴ در
هیچ کشوری به کار گرفته نشد.

از ۱۹۵۴ به بعد برزیل ، فرانسه ، دانمارک و آلمان در زمره کشورهای بودند که این نوع از مالیات را در
نظام مالیاتی کشور خود به کار انداختند و کره ی جنوبی نیز نخستین کشور آسیایی بود که از ۱۹۹۷ با
کمک صندوق بین المللی پول توانست این مالیات را در نظام خود پیاده کند و به دنبال آن کشورهای
ترکیه ، پاکستان ، بنگلادش و لبنان هم نسبت به اجرای این مالیات اقدام کردند .

در خصوص شیوه ی اجرایی مالیات بر ارزش افزوده می توان گفت که در سیستم مالیات بر ارزش افزوده،
هر فروشنده در هنگام فروش کالا و خدمات ، مالیات مورد نظر را به صورت حساب می افزاید و آن را
همراه با قیمت کالا و خدمات از مشتری دریافت می کند . نخستین فروشنده مالیات دریافتی را وصول
و به دولت پرداخت می کند و در مراحل بعدی هر فروشنده مابه التفاوت مالیات را از مشتری می گیرد
و به حساب سازمان امور مالیاتی واریز می کند .

مالیات بر ارزش افزوده چند نوع است که عبارتند از : مالیات از نوع تولیدی ، درآمدی و مصرف . در
مالیات بر ارزش افزوده از نوع تولیدی ، مالیات کلی بر فروش اعمال می شود . در حالی که در نوع
درآمدی، مالیات بر فروش کالاهاست

در مالیات بر ارزش افزوده از نوع مصرف نیز که مالیات بر کالاها و خدمات مصرفی است، تمام مخارج
سرمایه گذاری ناخالص از پایه مالیاتی حذف می شود .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت www.asebankafinet.ir مراجعه کنید.

در این حال واعظان این نوع مالیات و برخی کارشناسان معتقدند این نوع مالیات آثار مناسبی در سطوح مختلف جامعه و به ویژه شهرها دارد و بعضی دیگر آن را تیر خلاص برای صنعت کشور می دانند.

مالیات بر ارزش افزوده در ایران

مالیات به عنوان یکی از منابع درآمد اصلی دولت‌ها، در تمام کشورهای جهان از جایگاه ویژه و اهمیت والایی برخوردار است، به طوری که هر کشوری برای ساختن زندگی بهتر شهروندان خویش سعی در گرفتن مالیات به مطلوب ترین شکل ممکن از مردم دارد.

اما در کشورمان، مالیات وجهه گونگی گرفتن آن از مؤدیان، همواره یکی از معضلات اصلی دولت بوده است به گونه ای که گاه وضع یک نوع مالیات و گرفتن آن، صنعت گران و تولیدکنندگان را به سوی نابودی سوق می دهد و گاه باعث فرار مالیاتی آن ها می شود.

به راستی چرا چنین است؟ چرا طی سال های متمادی به خصوص پس از پیروزی انقلاب هیچ گاه نتوانسته ایم قانون مالیات را به گونه ای وضع کنیم که مانند سایر کشورهای صنعتی و پیشرفته ی دنیا مردم با دل و جان مالیات خود را پرداخت کنند و بدانند که این مالیات در جهت آبادانی کشور و رفاه حال همان شهروندان هزینه می شود؟

اگرچنین حسی در مردم یک کشور به وجود آید که گرفتن مالیات توسط دولت تنها برای ساختن
فردایی بهتر برای آن‌ها و فرزندان‌شان است، آن وقت، معضلی به نام فرار مالیاتی برای دولت و کابوسی
به نام مالیات برای مؤدیان وجود ندارد.

در حال حاضر مالیاتی که از تولیدکنندگان و صنعت‌گران و... گرفته می‌شود بر اساس قانونی است به نام
تجمیع عوارض، که طبق این قانون از ابتدای ۱۳۸۲، برقراری و دریافت هرگونه وجوه از جمله مالیات
و عوارض، اعم از ملی و محلی، از تولیدکنندگان کالاها، ارائه‌دهندگان خدمات و همچنین کالاهای
وارداتی، انجام می‌شود و کلیه قوانین و مقررات مربوط به برقراری، اختیار یا اجازه‌ی برقراری
و دریافت وجوه که توسط هیأت وزیران، مجامع، شوراها و سایر مراجع، وزارت خانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات
و شرکت‌های دولتی از جمله آن دسته از دستگاه‌های اجرایی که شمول قوانین بر آن‌ها مستلزم ذکر نام
یا تصریح نام است، همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، صورت می‌پذیرد، به استثنای
قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی آن، قانون چه‌گونگی اداره مناطق
آزاد تجاری - صنعتی مصوب ۱۳۷۲/۶/۷، قانون مقررات تردد وسایل نقلیه‌ی خارجی مصوب
۱۳۷۳/۴/۱۲، عوارض آزادراه‌ها، عوارض موضوع ماده‌ی ۱۲ قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از
قلمرو ایران مصوب ۱۳۷۴/۱۲/۲۲ و عوارض موضوع بند(ب) ماده‌ی ۴۶، بند(ب) ماده‌ی ۱۳۰، بندهای
(الف) و (ب) ماده‌ی ۱۳۲ قانون برنامه‌ی سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایران مصوب
۱۳۷۹/۱/۱۷، لغو گردید.

قانون تجمیع عوارض در تاریخ ۱۳۸۳/۲/۵ طی نامه‌ای به شرح زیر توسط سید محمد خاتمی به وزارت
امور اقتصادی و دارایی جهت اجرا ابلاغ شد:

«وزارت امور اقتصادی و دارایی! قانون اصلاح ماده‌ی ۲ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه‌ی سوم
توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و چه‌گونگی برقراری وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان

کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱ که در جلسه‌ی علنی روز چهارشنبه، نوزدهم فروردین ۱۳۸۳ مجلس تصویب شد و در ۱۳۸۳/۱/۱۹ به تایید شورای نگهبان رسید و طی نامه‌ی شماره‌ی ۲۸۰۹ ، ۱۳۸۳/۱/۲۴ مجلس واصل گردیده است، به پیوست جهت اجرا ابلاغ می گردد.»

اجرای شدن این قانون باعث به وجود آمدن نقد و انتقادهای فراوانی میان صاحب نظران اقتصادی کشور شد، به طوری که بسیاری از صاحبان صنایع معتقد بودند که این مالیات باعث بالا رفتن قیمت کالاهای داخلی می شود، تاحدی که قدرت رقابت با صنایع مشابه خارجی را از آنان می گیرد. به سبب بالا بودن قیمت فروش نهایی آن‌ها و پایین بودن مشابه خارجی همین محصولات، تولیدکنندگان حتی بازارهای داخلی را نیز از دست داده‌اند به گونه‌ای که مصرف کنندگان ترجیح می دهند همین محصول را با مارک خارجی و قیمت پایین تر بخرند. این امر سبب می شود که صنعت گران داخلی به خاطر پایین آوردن قیمت نهایی، از کیفیت محصول بکاهند تا بتوانند لاقط به خاطر قیمت پایین تر بازار داخلی، خود را حفظ کنند و عطای صادرات را به لقای آن ببخشند.

این نکته قابل ذکر است که مالیات تجمیع عوارض حدود ۳ درصد قیمت تمام شده‌ی محصول است.

جایگاه مالیات بر ارزش افزوده

همانگونه که در قسمت قبل بدان اشاره گردید، مالیات بر ارزش افزوده در بعضی از کشورها به عنوان جایگزینی برای سایر مالیاتها مورد استفاده قرار گرفت برای مثال در کشور دانمارک این مالیات جایگزین مالیات بر عمده فروشی شد. در حالی که در کشور سوئد و نروژ آن به عنوان جایگزینی برای مالیات بر خرده فروشی استفاده گردید. همچنین این مالیات در ۲۱ کشور از کشورهای عضو سازمان همکاریهای اقتصادی و توسعه مالیات بر مصرف داخلی را تحت الشعاع خود قرار داده و بجای آن بکار گرفته شد. نگاهی به تجربه کشورهای مختلف و دامنه استفاده آنها از این مالیات نشان می

دهد که این نظام مالیاتی قادر است تا در دامنه وسیع، از سطوح عمده فروشی گرفته تا زنجیره نهایی تولید و فعالیتهای خرده فروشی کاربرد داشته باشد و لذا به دلیل همین انعطاف پذیری، مزایا و منافع بیشتری را برای دولتها در مقایسه با سایر مالیاتها به ارمغان آورد. البته لازم به ذکر است که تجربه موفق کشورهای جامعه اروپا که در آنها نظامهای مالیاتی از کارایی بیشتری بر خوردار بوده و ساختار بازار از شفافیت قابل توجهی برخوردار است نمیتواند ملاکی جهت موفقیت قطعی این نظام مالیاتی در کشورهای کمتر توسعه یافته باشد. چرا که تحقق این نظام مالیاتی نیازمند بسترهای لازم فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و... می باشد و به همین دلیل در جوامع اروپاییکه به دلیل عملکرد نسبتا صحیح دولتها در گذشته در زمینه تحقق و ایجاد چنین نیازهایی، دولتها توانستند جایگزینی نظام مالیاتی فوق را به جای سایر مالیاتها تجربه نمایند. اما در کشور های کمتر توسعه یافته که هنوز مشکلاتی از قبیل تعریف صحیح و منطقی رابطه دولت و به بیانی کلی تر بخش عمومی با بخش خصوصی وجود نداشته و هر گونه مالیات دیگری می بایست با دقت و ظرافت خاصی صورت پذیرد تا از بروز هر گونه ناهنجاری اقتصادی، اجتماعی و... خودداری گردد.

همچنین تجربه نشان داده است که می توان مالیات بر ارزش افزوده را در سطح وسیعی جایگزین مالیاتهای دیگر نمود، این نوع مالیات دارای این مزیت نیز می باشد که امکان به سختی میسر می شود مثل: فعالیتهای تولید خدماتی.

از دیگر مزایای مالیات بر ارزش افزوده آن است که به دلیل گستردگی پایه مالیاتی می توان آنرا با نرخهای پایین تری در مقایسه با سایر مالیاتها وضع نمود بدین معنی که به منظور جمع آوری حجم مشخصی از در آمد مالیاتی با استفاده از مالیات بر ارزش افزوده احتیاج به نرخ مالیاتی کمتری در مقایسه با سایر انواع مالیات می باشد. این امر می تواند از یک سو انگیزه های فرار در پرداخت

مالیات را کاهش داده و از سوی دیگر تحقق در آمد مالیات هدف را با اطمینان بیشتری امکان پذیر سازد.

یکی دیگر از مزایای مالیات بر ارزش افزوده این است که اعمال سلیق و نظرات شخصی چه از جانب مودیان و چه از سوی میزان مالیاتی، در محاسبه و اخذ مالیات به حداقل می رسد زیرا از یک سو نرخهای مالیاتی مشخص بوده و از سوی دیگر فاکتورها و حداقل می رسد زیرا از یک سو نرخهای مالیاتی مشخص بوده و از سوی دیگر فاکتورها به مدارک ارائه شده توسط فروشندگان کالاها و خدمات (با فرض صحت آنها) مبنای محاسبه مالیات قرار می گیرند. از این رو قدرت چانه زنی مودیان مالیاتی در کاهش میزان محاسبه مالیات موظف آنها تقلیل خواهد یافت. در صورتی که در مورد سایر مالیاتها بالاخص مالیات بر در آمد اختلاف نظرهای متعددی میان مودیان مالیاتی و ممیزان وجود دارد که باعث می گردد تحقق بخش قابل توجهی از درآمدهای مالیاتی دولت به دلیل ارجاع اختلاف به کمیسیون های حل اختلاف به تعویق افتد.

همچنین مالیات بر ارزش افزوده می تواند به عنوان انتقال مالیات از در آمد به مصرف تلقی گشته و می تواند با تامین منابع گسترده تر در جهت شکل گیری سرمایه گذاری موجبات رشد تولید داخلی و کاهش بیکاری را در جامعه فراهم سازد.

۱. محاسبه ارزش افزوده بر اساس ارزش معاملات و یا به عبارتی ارزش کالاها و خدمات:

ارزش معاملات واسطه ای - ارزش معاملات نهایی = ارزش افزوده

یا:

ارزش کالاها و خدمات واسطه ای و مواد اولیه - ارزش کالا و خدمت تولید شده = ارزش افزوده

۲. محاسبه ارزش افزوده بر اساس دریافتی عوامل تولید:

از سوی دیگر می دانیم ارزش افزوده در هر مرحله از تولید، میان عوامل تولید درگیر در فرایند ایجاد ارزش افزوده از جمله، کارگران، صاحبان سرمایه، کار آفرینان و... توزیع می گردد. لذا می توان ارزش افزوده را به صورت زیر نیز محاسبه نمود:

(استهلاک سرمایه + سود + بهره + اجاره + دستمزد و حقوق = ارزش افزوده) نکته قابل توجه در نظام مالیات بر ارزش افزوده عدم وجود احتساب مضاعف و همچنین عدم وجود تفاوت میان تولیدات داخلی و یا کالاهای وارداتی، اعم از سرمایه ای، واسطه ای یا نهایی می باشد. به دیگر سخن هر میزان که در داخل کشور ارزش افزوده ایجاد گردد مالیات متناظر با آن نیز اخذ می گردد و چنانچه کالاها و خدماتی به خارج از کشور صادر گردند، فارغ از اینکه در چه مرحله ای از فرایند تولید قرار خدماتی به خارج از کشور صادر گردند، فارغ از اینکه در چه مرحله ای از فرآیند تولید قرار دارند، مشمول معافیت مالیاتی می شوند. به این ترتیب فقط مصرف داخلی مشمول مالیات واقع می شود و ضرورتی ندارد که کالا و خدمات به مصرف نهایی برسند، بنابراین کالاهای نیمه ساخته نیز به اندازه ارزش افزوده ایجاد شده در آنها مبنای اخذ مالیات قرار خواهند گرفت.

در این قسمت با ذکر یک مثال چگونگی عملکرد این نظام مالیاتی را بطور مختصر و ساده مورد بررسی قرار می دهیم.

فرض نماییم تولید کالای نهایی ، در چهار مرحله صورت می پذیرد، بدین معنی که تولید کننده با خرید مواد اولیه اقدام به کالای ۱ می نماید. کالای ۱ که تولید کننده می باشد، توسط تولید کننده خریداری و از آن به عنوان کالای واسطه ای در تولید ۲ استفاده می گردد. بهمین منوال تولید کننده کالای واسطه ای در ۲ را خریداری و پس از انجام پاره ای از عملیات تولیدی بر روی آن، کالای ۱ را تولید و به تولید کننده نیز پس از خرید کالای ۳ ، اقدام به انجام فعالیتهای تولیدی بر روی آن می نماید به گونه ای که در نهایت کالای ۱ با استفاده از کالای واسطه ای ۳ تولید و در اختیار مصرف

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت
فروشگاهی آسمان مراجعه کنید. www.asebankafinet.ir

کننده نهایی قرار می گیرد. اگر روند شکل گیری ارزش افزوده بر اساس جدول زیر مشخص شده و همچنین فرض گردد نرخ مالیات بر ارزش افزوده در تمامی مراحل تولید یکسان و برابر با ۲۰٪ باشد، مقدار در آمد مالیاتی برابر با رقم ۲۴۰۰۰ ریال خواهد بود.

جدول شماره (۱،۱) محایله مالیات بر ارزش افزوده در یک اقتصاد فرضی

شرح	تولید کننده	اول	دوم	سوم	تولید کننده	چهارم	جمع کل
خرید	۰	۳۰۰۰۰	۴۵۰۰۰	۷۰۰۰۰	۱۴۵۰۰۰		
فروش	۳۰۰۰۰	۴۵۰۰۰	۷۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰	۲۶۵۰۰۰		
ارزش افزوده	۳۰۰۰۰	۱۵۰۰۰	۲۵۰۰۰	۵۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰		
مالیات با نرخ	۶۰۰۰	۳۰۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰۰۰	۲۴۰۰۰		

همانگونه که از ارقام محاسبه شده در جدول فوق مشخص می گردد، در آمد مالیاتی دولت معادل با ۲۴۰۰۰ ریال بوده که در طی ۴ مرحله اخذ می گردد. با کمی دقت مشخص می شود که در آمد مالیاتی فوق مشابه با زمانی می باشد که مالیاتی بر فروش کالای نهایی با نرخ معادل ۲۰٪ وضع گردد ($۲۴۰۰۰ = ۱۲۰۰۰۰ \times ۲۰\%$) نکته قابل توجه در مقایسه مالیات بر ارزش افزوده ۲۰٪ و مالیات بر فروش کالای نهایی ۲۰٪ در مثال فوق این است که به هنگام وضع مالیات بر ارزش افزوده تحقق در آمد مالیاتی در جریان تولید صورت گرفته و به عبارتی به دلیل آنکه پایه های مالیاتی آن متعدد

می باشد می توان اطمینان بیشتری نسبت به تحقق آن داشت در صورتیکه در خصوص مالیات بر فروش، تحقق در مالیاتی دولت منوط به توانایی آن در جمع آوری مالیات در آخرین مرحله تولید می باشد. از طرف دیگر بانگاهی به میزان مالیات بر ارزش افزوده در هر مرحله از تولید و مقایسه آنها با مالیات قابل پرداخت به هنگام استقرار نظام مالیات بر فروش کالای نهایی، به این نکته پی می بریم که به دلیل کمتر بودن رقم مالیات در حالت اول در مقایسه با حالت دوم، احتمال فرار مالیاتی کمتر بوده و لذا می توان نسبت به جمع آوری آسانتر مالیات مورد نظر امیدوار بود.

۶.۱. روشهای اعمال مالیات بر ارزش افزوده

روشهای اعمال مالیات بر ارزش افزوده باز می گردند به روشهای مختلف محاسبه ارزش افزوده که پیشتر بدان اشاره شد. بر این اساس دو روش کلی جهت محاسبه مالیات فوق معرفی می گردند که عبارتند از: روش تجمعی و روش تفریقی.

در روش تجمعی بر مبنای تعریف ارزش افزوده، از حاصل جمع عواید نهاده های تولید یعنی دستمزد، اجاره، سود بانکی، سود بنگاه، و... مالیات محاسبه و اخذ می گردد.

در حالیکه در روش تفریقی ارزش افزوده و به عنوان اختلاف میان ارزش کل معاملات و ارزش معاملات واسطه ای (اختلاف میان ورودی و خروجی) در نظر گرفته شده و بر این اساس مالیات فوق محاسبه می گردد. از سوی دیگر هر یک از روشهای فوق نیز خود به دو شیوه اعمال مستقیم و غیر مستقیم دسته بندی می شوند، به این ترتیب چهار شیوه کلی اعمال مالیات بر ارزش افزوده وجود دارد.

۱. روش تجمعی مستقیم:

(سود + اجاره + بهره + دستمزد) × نرخ مالیاتی

۲. روش تجمعی غیر مستقیم:

(سود) × نرخ مالیاتی + (اجاره + بهره + دستمزد) × نرخ مالیاتی

۳. روش تفریقی مستقیم:

(ورودی - خروجی) × نرخ مالیاتی

۴- روش تفریقی غیر مستقیم:

(ورودی) × نرخ مالیاتی - (خروجی) × نرخ مالیاتی

همانگونه که از روابط فوق بر می آید، تفاوت عمده شیوه های مستقیم و غیر مستقیم، در این راستا که در شیوه مستقیم کل ارزش افزوده در هر مرحله محاسبه و مبنای مالیات قرار می گیرد، حال آنکه در روش غیر مستقیم، اجزا تولید کننده ارزش افزوده به طور مجزا مشمول مالیات واقع می شوند (روش تجمعی غیر مستقیم)، و یا آنکه مالیات کل فروش در هر مرحله محاسبه و مالیات پرداختی به فعالیتهای بالا دست، از آن کم می گردد (روش تفریقی غیر مستقیم).

به روشهای مستقیم، روشهای حسابی نیز اطلاق می گردد چرا که در این روش هر مودی مالیاتی در اظهار نامه خود، پایه مالیاتی را محاسبه و مشخص می نماید.

از روش غیر مستقیم، به دلیل الزام فروشنده به صدور فاکتور در هر مرحله و مشخص نمودن و ثبت میزان مالیات اخذ شده از خریدار در آن، به عنوان روش فاکتور نویسی نیز یاد می شود. روش فوق به دلیل فراهم نمودن امکان آسانتر اعمال کنترل، و نیز محاسبه فعالیتهای اقتصادی بنگاهها، بیش از سایر روشها در کشورها مورد استفاده قرار می گیرد. امروزه در جامعه اروپا و اکثر کشورهای بکار گیرنده مالیات بر ارزش افزوده، روش فاکتور نویسی اعمال می شود، بنابراین علی رغم ظاهر ساده شیوه های مستقیم، امروزه شیوه های غیر مستقیم به دلیل مزایای متعددی، از جمله پدیده ضد فرار

مالیاتی بیشتر متداول شده است. این امر نشات گرفته از این است که در این سیستم، خریدار قانوناً پرداخت کننده مالیات بوده و لذا هر بنگاه خریدار، اسنادی را از فروشنده طلب می کند، تا در مرحله بعد بتواند آن را به بنگاه خریدار ارائه نموده و همچنین از خود طلب می کند، در مرحله بعد بتواند آن را به بنگاه خریدار ارائه نموده و همچنین از خود در مقابل فرار احتمالی فروشنده از پرداخت مالیات، مقاومت نشان می دهد چرا که عدم پرداخت مالیات در یک مرحله موجب انتقال مالیات به مرحله بعد و در نتیجه هزینه خریداران بعدی شده، موجبات کاهش قدرت رقابتی فروشندگان را در مراحل بعدی به دنبال آورد. این عمل خود ابزار کار آمدی را در سیستم تولید و توزیع کالا و خدمات برای کنترل‌های داخلی فراهم می آورد.

انواع مالیات بر ارزش افزوده

همانگونه که بیشتر اشاره شد، مالیات بر ارزش افزوده نوعی مالیات بر گردش کالا و خدمات به شمار می آید که در طی مراحل مختلف تولید کالا و متناسب با افزایش سوی مصرف کنندگان برای تهیه کالاها و خدمات تعلق گرفته، به طوریکه بار نهایی مالیات عمدتاً برعهده مصرف کننده نهایی قرار می گیرد. این مالیات در مراحل مختلف تولید و توزیع، توسط فروشندگان کالاها و خدمات جمع آوری می شود. به عبارتی می توان گفت نحوه عمل سیستم مزبور بدین صورت است که مالیات بر ارزش افزوده در هر مرحله از فرایند تولید، با تعلق نرخ مقرر مالیاتی بر پایه مالیاتی محاسبه شده و اخذ می گردد. بطور کلی مالیات بر ارزش افزوده با سه مبنای مختلف معرفی می گردد که عبارتند از:

۱. مالیات بر ارزش افزوده بر مبنای تولید ناخالص ملی (نوع تولیدی)

۲. مالیات بر ارزش افزوده بر مبنای تولید خالص ملی (نوع درآمدی)

۳. مالیات بر ارزش افزوده بر مبنای مصرف (نوع مصرفی)

این تقسیم بندی بر مبنای نحوه منظور کردن خرید کالاهای سرمایه ای در پایه مالیات بر ارزش افزوده بنا شده است.

با مقایسه درآمدها و مخارج کل در حسابهای در آمد ملی، رابطه ای میان انواع مالیات بر ارزش افزوده را بهتر می توان درک کرد. مخارج مصرف نهایی خصوصی (C)، مخارج سرمایه گذاری ناخالص (I)، مخارج نهایی غیر دستمزدی دولت برای خرید کالاها و خدمات (GC)، مخارج دولت در ارتباط با حقوق و دستمزدها (G W) و تراز تجاری (ارزش کالاها و خدمات غیر عاملی صادر شده منهای ارزش کالاها و خدمات غیر عاملی وارد شده) تولید ناخالص داخلی را تشکیل می دهند. معادله ی (۱) رابطه میان این اجزاء را نشان می دهد.

نگرشیهای مختلف در مورد نرخ مالیات و معافیتها

وجود سیستم تک نرخی ساده در مالیات بر ارزش افزوده بدون هیچگونه معافیت بدان معنا است که پرداخت این مالیات توسط افراد کم درآمد سهم عمده ای از در آمد هزینه آنها را شامل می شود، لذا مالیات نزولی است، یعنی خانوارهای با در آمد بالا سهم کمتر از در آمد خود را مالیات می دهند تا خانوارهای با در آمد پایین.

در حالت کلی دولتها این مالیات را به تمام کالاهای لوکس که قبلا معاف از مالیات بوده اند از قبیل خدمات تخصصی و ارتباطات گسترش داده اند.

نباید نقاط قوت مالیات بر ارزش افزوده از قبیل سادگی، یکنواختی، و پتانسیل در آمدی را فدای آنچه در نظر نیست (تصادفی بودن) بنمائیم. در عوض باید با انتقال در آمد به افراد کم درآمد، مسکن، بیکار... و اعطای کمک به بیماران، تهیه مسکن برای افرادی که برای اولین بار اقدام به خرید مسکن می کنند، افراد واقعا فقیر را کمک نمود از طرفی این نظام مالیاتی با دارا بودن نرخ مالیاتی صفر غیر

موثر خواهد بود. زیرا مقدار زیادی مالیات را جمع آوری می کند، سپس با صرف هزینه های اداری و کاغذ بازی قسمت عمده ای از آن در آمد جمع آوری شده را صرف کالاهای با نرخ گذاری صفر نموده و بدین ترتیب به تجار بر می گرداند.

مطالعات نشان می دهد که استفاده از نرخ مالیاتی صفر و دو نرخ مثبت مالیاتی دیگر باعث ایجاد حالت تصاعدی در ارتباط با هزینه ها و نه لزوما درآمدها می شود.

نقش انتظارات در موفقیت نظام مالیات بر ارزش افزوده و آثار روانی وضع آن.

موفقیت نظام مالیات بر ارزش افزوده در تامین اهداف دنبال شده از استقرار آن و همچنین برخورداری از مزایای آن، منوط به پذیرش آن توسط مودیان مالیاتی می باشد چرا که بروز مقاومت از سوی مودیان مالیاتی و همچنین وجود انگیزه های مالیات گریزی می تواند موجبات گسترش هزینه های اجرایی این نظام مالیاتی را سبب شود و عملا از کارایی آن بکاهد. از اینرو مشاهده می شود که در بسیاری از جوامع برخوردار از نظام مالیات بر ارزش افزوده، بیش از استقرار نظام فوق فعالیتهای گسترده ای جهت ایجاد زیر ساختهای لازم فرهنگی و روانی در جامعه صورت پذیرفته است. آماده سازی جامعه در پذیرش این نظام مالیاتی به مراتب مهمتر و سخت تر از فراهم آوردن امکانات سخت افزاری مورد نیاز می باشد. چرا که شکل گیری فرهنگ مالیاتی در طول زمان صورت پذیرفته و از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود. لذا عملکرد نادرست بخش عمومی در تامین منافع جامعه در یک دوره از زمانی می تواند موجب بروز انحرافات در فرهنگ مالیاتی گردد که به آسانی برطرف نشوند. با توجه به مطالب فوق می بایست به مجموعه نکات زیر در استقرار نظام مالیات بر ارزش افزوده توجه نمود:

۱. اصولا و در تمامی جوامع، افراد از پذیرش مالیاتهای جدید و یا افزایش ابعاد مالیاتهای موجود سر باز زده و در مقابل آن مقاومت می نمایند. این امر می تواند به دلیل تمایل افراد به کسب منافع

بیشتر مادی و حفظ آن باشد. از سوی دیگر عدم آشنایی افراد با مفاهیم بخش عمومی نظیر جایگاه و نقش دولت در جامعه و ضرورت وجود آن و همچنین منافع حاصل از عملکرد صحیح بخش عمومی و به عبارتی فقر فرهنگ اقتصادی می تواند موجبات گسترش مقاومت مودیان مالیاتی را فراهم سازد. از این رو می بایست قبل از استقرار نظام مالیاتی فوق، در راستای آگاه سازی جامعه از اهداف، نحوه عملکرد و مزایای برقراری نظام مالیاتی فوق اقدام نمود.

۲. چسبندگی مصرف و فقدان امکانات پس اندازی بالاخص در درآمدهای پایین می تواند مقاومت مودیان مالیاتی در پذیرش نظام مالیاتی را به دنبال داشته باشد این بدان معنی است که افراد عموماً سعی در حفظ پایه های مصرفی، در صورت افزایش امکانات در آمدی و مصرفی فرد به سادگی صورت می پذیرد. از اینرو استقرار نظام مالیات بر ارزش افزوده می تواند به معنی کاهش در قدرت خرید مصرف کنندگان تلقی گشته و لذا موجبات گسترش انگیزه های گریز مالیاتی را به دنبال آورد. این امر بالاخص در سطوح پایین در آمدی حائز اهمیت می باشد. از اینرو اتخاذ نرخهای مالیاتی بالا می تواند موجبات عدم موفقیت نظام مالیاتی را فراهم آورد. همچنین به منظور کاهش دامنه برخورد و مقاومت مودیان مالیاتی، می بایست با استفاده از ابزارهای مختلف در راستای حذف و یا کاهش دامنه اثرات تنازلی مالیات بر ارزش افزوده تلاش نمود. چرا که گسترش شکاف های در آمدی می تواند سبب بروز نااطمینانی نسبت به عملکرد نظام مالیاتی شده و مقاومتهای مودیان مالیاتی را افزایش دهد.

۳. یکی دیگر از عوامل موثر در توفیق و یا عدم موفقیت نظام مالیات بر ارزش افزوده در کشور، به عملکرد نظام مالیاتی هر کشوری در گذشته بر می گردد این موضوع از آنجا مصداق می یابد که افراد در شکل دهی انتظارات خود در مورد روند آینده، از اطلاعات مربوط به گذشته بهره جسته و پیش بینی های خود را صورت می دهند به عبارت دیگر رفتار گذشته متغیرها بر انتظارات درباره

رفتار آینده آنان تاثیر می گذارد از اینرو عملکرد ضعیف بخش عمومی در دستیابی به اهداف تعریف شده آن و همچنین ضعف دستگاه مالیاتی در جمع آوری پتانسیلهای مالیاتی می تواند دارای ابعاد روانی منفی بر مودیان مالیاتی شود و گریز از مالیات را از یک سو به صورت هنجار در آورده و از سوی دیگر آسان جلوه دهد. در هر حال نتیجه آن گسترش ابعاد مقاومت آحاد جامعه در مقابل نظام مالیاتی خواهد بود. از اینرو اعتقاد بر آن است که استقرار نظام مالیاتی کارآمد تنها در گرو وجود دولت سالم و پاسخگو می باشد. گسترش فساد در دستگاههای دولتی و آگاهی مردم در این خصوص به معنای گسترش انگیزه های مالیات گریزی خواهد بود.

به منظور رفع این تقیصه می بایسد نحوه و ساختار شکل گیری قدرت در جامعه به گونه ای تصحیح گردد که نظارت مردم بر مراکز و نحوه استفاده منابع و امکانات جامعه تضمین گردد.

۴. در ادبیات اقتصادی باور بر این است که تحقق و دستیابی به اهداف سیاستهای اقتصادی تا حدی در گرو اعتبار داده شده از سوی مردم به آنها می باشد برای مثال تصور و باور مردم در اجرای سیاستی خاص می تواند موجب تحقق اهداف دنبال شده از آن سیاست با صرف هزینه های کمتر باشد. برای مثال باور و اعتماد مردم و راسخ بودن دولت به مهار تورم و لذا شکل گیری انتظارات در جامعه به سمت کاهش و مهار تورم می تواند سبب کاهش سطح عمومی قیمتها گشته، بدون آنکه عملاً در این راستا سیاستی خاص از سوی دولت اعمال شده باشد. برخورداری از مزایای اعتبار سیاستی در جامعه، مستقیماً به عملکرد گذشته بخش عمومی داشته، عدم پایبندی دولت به سیاستهای اعلام شده در گذشته می تواند علیرغم قاطعیت آن در به کارگیری سیاستی خاص در شرایط کنونی، موجب عدم همراهی مردم شده و لذا سبب کاهش دامنه کارایی سیاست گردد.

۵. نکته دیگری که در استقرار نظام مالیات بر ارزش افزوده می بایست به آن توجه نمود گستردگی سطوح بیکاری در جامعه می باشد. این امر از آن جهت حائز اهمیت است که انتظار مردم به کاهش

فرصتهای شغلی در نتیجه استقرار نظام مالیاتی فوق می تواند به مقاومت گسترده مودیان مالیاتی منجر گردد. لذا می بایست اثرات نظام مالیاتی فوق بر سطح متغیرهای کلان اقتصادی به درستی شناسایی و مورد تحلیل قرار گیرند.

۶. وجود تفکر سنتی حاکم بر روابط تولیدی و توزیعی در کشور سبب می گردد تا مودیان مالیاتی از پذیرش روابط پیچیده مالیاتی سرباززده و در مقابل آن مقاومت نمایند چرا که ضعف علمی و عدم توانایی بخش قابل توجهی از مودیان مالیاتی در استفاده از دانش نوین، آنها را در رویارویی با تغییرات حساس می نماید. این امر بخصوص هنگامی که تغییرات از پیچیدگی زیادی برخوردار باشند دوچندان می شود لذا عنوان می گردد که به منظور کاهش مقاومت مودیان در پذیرش نظام مالیات بر ارزش افزوده، صلاح بر استفاده از سیستم تک نرخ در بدو استقرار نظام مالیاتی می باشد که سبب ساده تر شدن نظام مالیاتی و در نتیجه کاهش ابعاد روانی مقابله با نظام مالیاتی در میان مودیان مالیاتی خواهد شد.

اثر مالیات بر ارزش افزوده بر سطح عمومی قیمتها

یکی از نگرانیهای دولتها در خصوص استقرار نظام مالیات بر ارزش افزوده، چگونگی اثر گذاری این مالیات بر سطح عمومی قیمتها می باشد. به عبارت دیگر یکی از عمده ملاحظات دست اندرکاران نظام مالیاتی در خصوص پیاده سازی نظام مالیاتی فوق، بیم از تورم زایی آن است.

از آنجا که تاریخچه استفاده از این مالیات محدود است و از طرفی دوران استقرار این نظام مالیاتی در کشورهای اروپایی مصادف با بروز بحران نفتی و شوکهای منفی اقتصادی در این کشورها بوده و همچنین در عمده این کشورها سیستم مالیاتی فوق جایگزین سایر مالیاتها شده است، تفکیک و بررسی آثار تورمی این مالیات با استفاده از شواهد آماری در دسترس که در برگزیده موارد فوق الذکر می باشند امری بسیار مشکل می نماید در هر حال و از دیدگاه تئوریک . در خصوص چگونگی اثر

گذاری این مالیات بر سطح عمومی قیمتتها موارد متعددی مطرح می گردند که در ادامه به آنها اشاره
می نماییم:

اثر مالیات بر ارزش افزوده بر بودجه دولت

چنین عنوان می گردد که مالیات بر ارزش افزوده و یا اصولا هر گونه مالیاتی، سبب افزایش در
آمدهای دولت شده و لذا می تواند موجبات گسترش بودجه و هزینه های دولت را فراهم سازد، لذا از
آنجا که گسترش هزینه های دولت می تواند بطور بالقوه تورم زا باشد، استقرار نظام مالیاتی فوق می
تواند موجبات افزایش سطح عمومی قیمتتها را فراهم سازد.

البته ذکر این نکته ضروری است که مورد مطرح شده فوق محدود به مالیات بر در آمد نبوده و
همانگونه که اشاره گردید هر گونه افزایش در درآمدهای دولت که به عنوان پشتوانه ای جهت
گسترش هزینه های دولت مورد استفاده قرار گیرد می تواند بطور بالقوه و نه به صورت حتم موجبات
بروز تورم را در جامعه فراهم سازد. بدیهی است گسترش هزینه های دولت در شرایطی که اقتصاد
امکان گسترش ظرفیت تولیدی خود را دارد می تواند به جای بروز تورم زمینه های افزایش ظرفیت
تولیدی کشور را امکان پذیر سازد. لذا نمی توان صرفا بر اساس رابطه فوق عنوان نمود که مالیات بر
ارزش افزوده قطعا منجر به بروز تورم خواهد گردید. به عبارت دیگر بروز تورم در اثر استقرار و اجرای
نظام مالیات بر ارزش افزوده و یا هر نظام مالیاتی دیگر ابتدا وابسته به آن است که آیا درآمدهای
دولت در پی اجرای سیاست مالیاتی فوق افزایش یافته است یا خیر و سپس بستگی به نحوه هزینه
نمودن درآمدهای دولت و همچنین پتانسیلهای تولیدی در آن جامعه دارد در این خصوص آلن تیت
معتقد است که بروز چنین تورمی نشأت گرفته از تحقق نظام مالیات بر ارزش افزوده نبوده بلکه متأثر
از سیاستهای انبساطی دولت می باشد.

اثر مالیات بر ارزش افزوده بر قیمت نسبی کالاها و خدمات (اثر جانشینی)

یکی دیگر از اثراتی را که برای مالیات بر ارزش افزوده می توان تصور نمود این است که این مالیات می تواند سبب ساز تغییر در قیمت‌های نسبی کالاها و خدمات تولیدی شده و لذا از این طریق تقاضای موثر برای این کالاها و خدمات را متاثر سازد. در نتیجه تغییر در تقاضا، می تواند خود سبب بروز فشارهای تورمی در اقتصاد گردد. البته باید بدین نکته توجه نمود که در صورت جایگزینی مالیات بر ارزش افزوده به جای مالیات‌های دیگر نظیر مالیات بر فروش و یا مصرف وجود نداشته است، می توان انتظار داشت که قطعا سطح قیمت‌ها افزایش یابد. در هر حال تصمیم گیری در مورد چگونگی اثر گذاری مالیات بر ارزش افزوده بر سطح قیمت‌ها از طریق اثر جانشینی ایجاد شده بستگی به شناسایی تغییرات در قیمت‌های نسبی کالاها و خدمات و همچنین تشخیص نحوه اثر گذاری قیمت‌های نسبی بر روی روند تخصیص منابع و در نتیجه سطح قیمت‌ها در اقتصاد دارد.

اثر بر سطح قیمت‌ها در نتیجه انتقال بار مالیاتی

از آنجا که عمدتا مالیات بر ارزش افزوده همانند مالیات‌های غیر مستقیم عمل می نماید، انتظار بر آن است که در صورت پیاده سازی و اجرای آن، شاهد انتقال بار مالیاتی بوده و به عبارتی پرداخت کنندگان اولیه و نهایی مالیات با یکدیگر متفاوت باشند در صورت بروز چنین امری، این امکان وجود دارد که پرداخت کنندگان نهایی مالیات که پیش بینی می شود عمدتا مصرف کنندگان نهایی کالاها و خدمات بوده (بخصوص در مورد مالیات‌هایی که بر مصرف کالاهای ضروری وضع می گردند) و معمولا قشر حقوق بگیر جامعه را تشکیل می دهند، به منظور حفظ قدرت خرید تمایل به افزایش در دستمزدهای خود را داشته باشند که به نوبه خود می تواند پدیده ای تورم زا تلقی گردد. همچنین عنوان می شود به دلیل آنکه مالیات بر ارزش افزوده به صورت درصدی از فروش اعمال می گردد (مالیات بر بها و ارزش کالا اعمال می شود و نه بر مقدار و تعداد آن) بخشی از افزایش قیمت ناشی از سایر سیاست‌های اقتصادی و فشارهای تورمی را جذب نموده و لذا می تواند پیامدهای ضد تورمی

داشته باشد. در طرف مقابل عنوان می شود که این نوع مالیات دارای اثرات تنازلی می باشد. به این معنی که مالیات به ارزش افزوده نوعی مالیات بر مصرف بوده و چون معمولاً با نرخ غیر تصاعدی بر کالاها و خدمات مشمول وضع می گردد، عمدتاً توسط اقشار کم در آمد جامعه پرداخت شده و این گروه از جامعه بطور نسبی بار مالیاتی بیشتری را متحمل خواهند شد، بنابراین، تامین اصل عدالت مالیاتی زیر سوال می رود، به دلیل آنکه پرداخت کنندگان نهایی، مصرف کنندگان کالاها و خدمات می باشند و این امر باعث افزایش سطح عمومی قیمتتها خواهد شد.

در هر حال بروز آثار تورمی در پی استقرار مالیات بر ارزش افزوده، متأثر از عوامل متعدد اقتصادی و غیر اقتصادی می باشد که از یک جامعه به جامعه دیگر متفاوت بوده و لذا نمی توان بطور قطع، دست آوردهای تورمی این نظام مالیاتی را در تمامی جوامع مشابه و یکسان پیش بینی نمود. در این خصوص آلن تیت اقدام به برآورد آثار تورمی مالیات فوق بر اساس آمارهای موجود در ۳۵ کشور نموده است. حاصل عبارت از آن است که در ۶۳٪ از کشورهای فوق (۲۲ کشور) پیامدهای تورمی مشاهده نشده است و در ۸ کشور سطح قیمتتها شاهد فقط یک جهش بوده و نهایتاً تنها در ۶ کشور آثار تورمی ظاهر گردیده است. لذا وی نتیجه می گیرد که تحقق نظام مالیات بر ارزش افزوده بدون بروز پیامدهای تورمی امکان پذیر می باشد.

اثر مالیات بر ارزش افزوده بر توزیع در آمد

اشاره شد که یکی از ویژگیهای مالیات بر ارزش افزوده این است که این مالیات دارای پایه و مآخذ مالیاتی گسترده و نرخهای مالیاتی پایین می باشد. همچنین این مالیات عمدتاً همانند مالیات بر فروش و مصرف کالا و یا به عبارت دیگر مالیاتهای غیر مستقیم عمل نموده به این معنی که اثر گذار بر قیمتتهای نسبی کالاها و خدمات تولیدی می باشد، لذا همانگونه که در مورد مالیاتهای غیر مستقیم انتظار انتقال بار مالیاتی وجود دارد، در خصوص مالیات بر ارزش افزوده نیز می توان انتظار داشت

که با پدیده انتقال بار مالیاتی روبرو باشیم. لذا می توان نتیجه گرفت که این مالیات می تواند بر نحوه توزیع در آمد اثر گذار باشد بالاخص در شرایطی که مالیات فوق بر کالاها و خدمات ضروری که عمدتاً دارای کثرت قیمتی تقاضای پایینی می باشند وضع گردد. در این شرایط پرداخت کنندگان عمده مالیات قشر کم در آمد جامعه می باشند چرا که سهم کالهای ضروری در بودجه خانوارهای کم در آمد در مقایسه با خانوارهای با در آمد بالا بیشتر است. از این رو و به منظور کاهش چنین فشارهایی کشورها سعی می نمایند تا با استفاده از نرخهای چندگانه مالیات بر ارزش افزوده، اهداف توزیعی در آمد را نیز دنبال نمایند. بدیهی است اثرات توزیعی مالیات بر ارزش افزوده در یک جامعه بستگی به نظام مالیاتی و همچنین ساختار توزیع در آمد در آن جامعه داشته، انتخاب پایه مالیاتی و گستردگی آن و همچنین نرخها و معافیتهای مالیاتی به کار گرفته شده، همگی در تعیین اثرات توزیعی مالیات بر ارزش افزوده دخیل می باشند.

اثر مالیات بر ارزش افزوده بر تراز تجاری

تأثیر پذیری تراز تجاری از نظام مالیات بر ارزش افزوده بستگی به عوامل متعددی از جمله وجود و یا عدم وجود معافیتهای مالیاتی، سطح نرخهای مالیاتی و همچنین سطح جاری تراز تجاری دارد، در پاره ای از کشورها نظیر اتریش، یونان، اندونزی و... به منظور تقویت مزیتهای نسبی صادراتی و حمایت از صادرات، بر کالاها و خدمات صادراتی نرخ مالیاتی صفر اعمال می گردد در این صورت کالاهای مشمول نرخ مالیاتی صفر علاوه بر معافیت مالیاتی، از اعتبار مالیاتی معادل با میزان پرداختی بابت نهاده های خریداری شده برخوردار می باشند. این امر سبب می گردد که بهای تمام شده کالاها و خدمات مشمول نرخ صفر در بازارهای جهانی در مقایسه با قیمتهای داخلی آنها کمتر بوده، عملاً برای صادر کنندگان آنها امکان رقابت در بازارهای بین المللی فراهم گردد. با توجه به مطالب ذکر شده می توان پیش بینی کرد که مالیات بر ارزش افزوده سبب بهبود توان تجاری گردد اما اعمال

نرخهای مالیاتی غیر صفر می تواند نتایج متفاوتی به دنبال داشته باشند. به عنوان راهکاری دیگر در برخورد با مالیات بر ارزش افزوده می توان از اصل مبدا و یا اصل مقصد پیروی نمود. بر اساس اصل مبدا کلیه کالاها و خدمات تولید شده در داخل چه به منظور مصرف و چه با هدف صادرات مشمول مالیات قرار خواهند گرفت. بالعکس واردات از پرداخت مالیات معاف می گردد. همچنین بر اساس این اصل کالاهای سرمایه ای وارداتی و تولید داخل مشمول مالیات قرار نگرفته و تنها زمانی که اقدام به صدور آنها گردد. مورد اصابت مالیاتی قرار خواهند گرفت. مشخص است که پیروی از این اصل در استقرار نظام مالیاتی می تواند موجبات تضعیف توان صادراتی را فراهم سازد.

اصل دیگری که از آن می توان در استقرار نظام مالیات بر ارزش افزوده تبعیت نمود، اصل مقصد می باشد، بر اساس این اصل کلیه کالاهایی که به منظور مصرف وارد کشور می شوند مشمول مالیات قرار گرفته و بالعکس کالاهای صادراتی مشمول نرخ صفر خواهند شد.

همانگونه که مشخص شد تبعیت از این اصل می تواند سبب گسترش مازاد تجاری گردد. پیروی از هر یک از اصول فوق می تواند نشأت گرفته از اهداف دنبال شده توسط دولت در برقراری نظام مالیاتی باشد، بدیهی است اگر دولت صرفاً به دنبال گسترش منابع در آمدی خود باشد، تحت شرایط کسری حساب جاری، پیروی از اصل مقصد می تواند درآمدهای بیشتری را برایش به دنبال آورد. بالعکس به هنگام وجود مازاد در حساب جاری، پیروی از اصل مبدا می تواند موجبات گسترش پایه های مالیاتی و به تبع درآمدهای مالیاتی دولت را فراهم آورد. حال اگر هدف دولت نظام مالیاتی را با هدف تعمیق مزیت‌های نسبی و قدرت رقابتی تولید کنندگان داخلی در مقابل تولید کنندگان خارجی برقرار سازد. اعمال نرخهای مالیاتی صفر می تواند راهگشا باشد.

در هر حال و در راستای تحقق اهداف مختلف دنبال شده توسط دولت، وجود یک سیستم ارزیابی کالاها در مبادی ورودی و خروجی کشور مورد نیاز است. این سیستم باید قادر باشد تا ارزش واقعی

کالاها را تعیین و بر اساس نرخهای مالیاتی مصوب، مالیات مربوطه را مشخص نماید. بدیهی است هر گونه اختلاف در قیمتتهای واقعی و اعلام شده کالاها می تواند موجبات تحلیل پایه پولی را فراهم سازد. برای مثال و با رعایت اصل مقصد، چنانچه ارزش کالاها کمتر از میزان حقیقی آنها اعلام و پذیرفته گردد، زبان مالیاتی ناشی از آن به مراحل بعدی تولید و توزیع منتقل می گردد. بالعکس رعایت اصل مبدا به هنگامی که قیمت کالاهای صادراتی کمتر از قیمت واقعی آنها اعلام گردد سبب خواهد شد تا با پرداخت غیر واقعی اعتبار مالیاتی، هزینه های دولت افزایش یابد.

به عنوان جمع بندی اثر مالیات بر ارزش افزوده برتراز تجاری و همچنین تراز پرداختها می توان عنوان نمود که عموماً اعتقاد بر این است که مالیات بر ارزش افزوده می تواند موجبات افزایش نرخ مبادله شده و به عبارتی موجبات افزایش قدرت رقابتی کالاهای تولید داخل را در بازارهای جهانی فراهم آورد. در این صورت انتظار می رود که با استقرار نظام مالیات بر ارزش افزوده و با اعمال نرخهای مالیاتی صفر بر کالاهای صادراتی، تراز جاری و همچنین تراز پرداختها افزایش یابند.

اثر مالیات بر ارزش افزوده بر سرمایه گذاری

می دانیم تحت شرایطی که بار تکفل در جامعه بالا باشد، تنها راه تشویق پس انداز و در نتیجه سرمایه گذاری، کاهش بار مالیاتی بالاخص برای اقشار برخوردار از سطوح پایین در آمدی است. از این رو استدلال می گردد که با توجه به آنکه مالیات بر ارزش افزوده برخوردار از نرخهای پایین مالیاتی می باشد. به رغم آنکه ارزش افزوده حاصل از به کارگیری سرمایه را مشمول مالیات قرار می دهد ولی در مقایسه با نرخهای تصاعدی مالیات بر در آمد، بار مالیاتی کمتری ایجاد نموده و لذا می تواند موجبات تشویق سرمایه گذاری را فراهم سازد. البته ذکر این نکته ضروری است که تعیین اثر نهایی مالیات بر ارزش افزوده بر سرمایه گذاری منوط به تعیین پرداخت کننده نهایی مالیات بوده و می بایست به این منظور میزان انتقال مالیاتی صورت گرفته مورد بررسی قرار گیرد. به این معنی که

در نتیجه وضع مالیات بر کالاهایی که برخوردار از کششهای قیمت تقاضای نسبتا پایینی می باشند می توان انتظار داشت که مصرف کنندگان آن کالاها پرداخت کنندگان اصلی مالیات فوق بوده در نتیجه و با این فرض که مصرف کنندگان فوق در سطوح پایین در آمدی قرار دارند می توان پیش بینی نمود که مالیات فوق به ضرر پس انداز عمل نموده و همچنین اگر پس انداز را منبع اصلی تامین نیازهای سرمایه گذاری بدانیم، می توان انتظار بر تضعیف سرمایه گذاری داشت. در هر حال اثر نهایی بر سرمایه گذاری بر آیندی خواهد بود از عوامل مختلفی نظیر: روش اعمال مالیات بر ارزش افزوده، نرخهای مالیاتی، نوع کالاها و خدمات مشمول مالیات، معافیتهای مالیاتی و... برای مثال به کارگیری روش مالیات بر ارزش افزوده از نوع مصرفی می تواند در مقایسه با سایر انواع روشهای اعمال مالیات فوق موجبات تشویق سرمایه گذاری را فراهم سازد.

از سوی دیگر یکی از دغدغه های سیاست گذاران مالیاتی در به کارگیری نظام مالیات بر ارزش افزوده، پیش بینی اثرات تنازلی برای آن است. از آنجا که این مالیات عمدتا با نرخ یکسان بر عموم کالاها و خدمات صرفنظر از کشش های قیمتی و در آمدی تقاضای آنها وضع می گردد می تواند موجبات انتقال بار مالیاتی را به مصرف کنندگان کالاها و خدمات فراهم سازد که این امر سازگار با اصول عدالت مالیاتی نبوده و در صورتی که به نحو مناسبی خنثی نگردد می تواند موجبات تعمیق عدم اعتماد و شکاف میان عموم مودیان مالیاتی (مصرف کنندگان) و دولت را فراهم آورده، مالیات گریزی را تشویق نماید. در این راستا و به منظور خنثی نمودن اثرات تنازلی مالیات بر ارزش افزوده در اغلب کشورها، کالاها و خدمات استراتژیک و ضروری مشمول نرخهای پایین تر گشته و بالعکس پاره ای از کالاهای لوکس مورد اصابت نرخهای بالاتر مالیاتی قرار می گیرند.

اما تعدد نرخهای مالیاتی خود می تواند به عنوان مانعی بر سر راه استقرار موفق این نظام مالیاتی تلقی گردد چرا که از مزایای نظام مالیاتی فوق در مقایسه با نظام مالیات تک مرحله ای بر مصرف،

سادگی آن می باشد که خود نشات گرفته از نرخ همسان مالیاتی برای عموم کالاها می باشد. از اینرو در تعیین نرخ مالیات بر ارزش افزوده می بایست نهایت دقت صورت پذیرد تا علاوه بر تامین نیازهای در آمدی دولت بتواند آثار تنازلی آنرا به حداقل رسانده و دولت را از به کارگیری نرخهای چندگانه مالیاتی تا حد امکان بی نیاز سازد.

اثر مالیات بر ارزش افزوده بر مصرف و پس انداز

بررسی نحوه اثر گذاری مالیات بر ارزش افزوده بر سطح پس انداز خانوارها و بنگاه ها و همچنین بر سطح پس انداز در جامعه، نیازمند وجود شناخت دقیق از الگوهای مصرفی و پس اندازی افراد و همچنین بر سطح پس انداز در جامعه، نیازمند وجود شناخت دقیق از الگوهای مصرفی و پس اندازی افراد و همچنین انگیزه های پس اندازی بنگاهها می باشد به عبارتی تنها با اشراف بر روابط رفتاری حاکم بر انتخابهای فردی و همچنین عوامل اثر گذار بر تخصیص منابع در بنگاهها می توان نحوه اثر گذاری مالیات بر ارزش افزوده و یا اصولا هر گونه مالیاتی را بر مصرف و پس انداز در جامعه مورد بررسی قرار داد. اما در شرایط فقدان چنین شناختی بهره گیری از بعضی مشخصه های رفتاری می تواند ما را در پیش بینی اثرات فوق یاری سازد. به این منظور و در ابتدا می بایست با بهره گیری از دانش اقتصادی، ابعاد مختلف اثر گذاری مالیات بر ارزش افزوده را مورد بررسی قرار داده و سپس با استفاده از واقعیت های جامعه به تعیین بر آیند احتمالی آنها همت گمارد. از اینرو به اختصار به بررسی ابعاد مختلف اثر گذاری مالیات فوق بر الگوی پس اندازی افراد در جامعه می پردازیم.

در ادامه به بررسی عوامل موثر بر الگوی پس انداز بنگاهها خواهیم پرداخت.

اثر در آمدی وضع مالیات بر ارزش افزوده بر مصرف خانوار

می دانیم وضع مالیات بر ارزش افزوده و یا هر مالیات دیگری سبب خواهد گردید تا بخشی از قدرت خرید و در آمد خانوارها به عنوان مالیات به بخش عمومی انتقال یابد به بیانی ساده تر می توان عنوان نمود که وضع مالیات بر ارزش افزوده سبب کاهش توان مصرفی و پس اندازی افراد در جامعه خواهد گشت. این کاهش در در آمد، بسته به سطح در آمد و همچنین جایگاه پس انداز در بودجه خانوار می تواند اثرات متفاوتی را بر سطح پس انداز و همچنین مخارج مصرفی خانوار بجای گذارد اگر فرض نماییم که الگوی مصرفی خانوارها از الگوی مصرف کینزی تبعیت نماید، می توان عنوان نمود که با کاهش در آمد در اثر وضع مالیات، میزان مصرف و پس انداز خانوارها در نتیجه اثر در آمدی، کاهش خواهند یافت با این تفاوت که سهم مصرف در بودجه خانوار در نتیجه کاهش در آمد افزایش و سهم پس انداز در آن کاهش خواهند یافت.

از سوی دیگر، در صورت برخورداری مصرف از چسبندگی و عدم انعطاف مصرف کنندگان در کاهش پایه مصرفی می تواند سبب گردد تا میزان مصرف افراد چندان تحت تاثیر کاهش در آمد فوق قرار نگرفته و بالعکس کاهش قدرت خرید افراد در نتیجه وضع مالیات، خود را در کاهش نسبتا قابل توجه پس انداز آنها نمایان سازد بر اساس این امر که بر گرفته از تئوری مصرف، دوزنبری می باشد، افراد در مقابل کاهش پایه های مصرفی خود که به آن عادت نموده اند، از خود مقاومت نشان داده و سعی می نمایند تا با استفاده از امکانات مصرفی غیر در آمدی خود نظیر منابع پس اندازیشان، به حفظ عادات مصرفی خود بپردازند.

نکته قابل توجه این است که وقوع نتایج فوق الذکر در رابطه با اثرات در آمدی وضع مالیات، خود تحت تاثیر سطح در آمد جاری خانوارها قرار دارد. به عبارتی در سطوح پایین در آمد، این امکان وجود دارد که وضع مالیات فوق تنها منجر به کاهش پس انداز شده و تاثیری بر مصرف افراد بجای

نگذارد. به بیانی ساده تر، در صورتی که افراد در گیر تامین نیازهای اولیه و ضروری خود بوده و عملاً امکانات پس اندازی چندانی در پیش روی نداشته باشند با وضع مالیات و در نتیجه کاهش قدرت خرید، امکان کاهش متناسب در مخارج مصرفی خود را نداشته زیرا مخارج فوق در برگیرنده نیازهای اولیه زندگی بوده و آنها الزام به تامین چنین نیازهایی را داشته و لذا تنها گزینه پیش روی آنها جهت جبران کاهش قدرت خرید، کاهش در سطوح پس اندازشان می باشد، از سوی دیگر در سطوح متوسط در آمد که مخارج مصرفی خانوار تنها در برگیرنده مخارج مصرفی ضروری نبوده و مصرف کنندگان قادر به تامین بعضی نیازهای غیر ضروری خود نیز می باشند، وضع مالیات و کاهش در آمد، می تواند موجب کاهش مصرف و پس انداز آنها گردد.

بالعکس در سطوح بالای در آمد که پس انداز سهم قابل توجهی از بودجه خانوار را به خود اختصاص می دهد، تحقق نظریه دوزنبری امکان پذیر بوده، ممکن است افراد با اتکا بر منابع پس اندازی خود در مقابل کاهش پایه های مصرفی از خود مقاومت نشان دهند. همچنین در این سطوح از در آمد این امکان نیز وجود دارد که افراد با توجه به کاهش در آمد خود در نتیجه وضع مالیات به کاهش در سطوح پس اندازی و مصرفی خود اقدام نمایند.

عامل اثر گذار دیگر در تعیین اثرات در آمدی وضع مالیات بر ارزش افزوده، به میزان اطمینان جامعه در خصوص موقتی و یا دائمی بودن تغییرات مالیاتی بر می گردد. به این معنی که تلقی دائمی بودن تغییرات مالیاتی و به عبارتی دائمی بودن تغییرات در قدرت خرید افراد، آنها را وادار به تجدید نظر در الگوی مصرفی و پس اندازی خود می نماید، در حالیکه موقتی انگاشتن تغییرات فوق ممکن است تنها در تغییرات پس اندازی منعکس گردد. برای مثال اگر افراد بدانند که در آمد آنها بطور دائمی کاهش یافته و لذا دیگر قادر به تامین سطوح جاری مصرف و پس انداز خود نمی باشند. آنها را وادار خواهد ساخت تا با تجدید ساختار مصرفی و پس اندازی خود، به تغییر در در آمد واکنش مناسبی

نشان دهند. اما در صورتی که تغییر در درآمد و قدرت خرید موقتی تلقی گردد، این امکان وجود دارد که افراد به جهت حفظ عادات مصرفی جاری خود در دوران موقتی تغییر در آمد، تنها به تغییر در سطوح پس اندازی خود دست زده و به تغییرات در آمد پاسخ گویند. لذا در جمع بندی اثر در آمدی وضع مالیات می توان عنوان نمود که میزان پس انداز و مصرف افراد در نتیجه وضع مالیات بر ارزش افزوده کاهش خواهد یافت با این توجه که میزان کاهش در آنها بسته به عوامل مختلف از جمله سطح در آمد جاری افراد متفاوت خواهد بود.

اثر مالیات بر ارزش افزوده در ایجاد ثبات اقتصادی

در ادبیات اقتصادی همواره از مزایای تثبیت کننده های خودکار در نظام مالیاتی یاد می گردد. تثبیت کننده های خودکار آن دسته از متغیرهای مالیاتی می باشند که فاقد درنگهای دورنی بوده و بر اساس نوسانات اقتصادی و به صورت خودکار تغییر یافته و سبب کاهش ضریب فزاینده مخارج مستقل گشته و لذا می توانند موجبات کاهش دامنه نوسانات اقتصادی را در مواجهه با تغییرات ناخواسته در اجزا تشکیل دهنده تولید ناخالص داخلی فراهم سازند. از جمله این عوامل می توان به نرخ مالیات بر در آمد در سیستم مالیات تصاعدی اشاره نمود که سبب کاهش دامنه نوسانات اقتصادی گذشته و در ادوار رکورد و رونق اقتصادی موجبات کاهش انحراف از وضعیت تعادلی را فراهم می سازد. حال اگر نظام مالیاتی فوق بوسیله نظام مالیات بر ارزش افزوده که در آن نرخهای مالیاتی فاقد واکنش نسبت به شرایط اقتصادی و ادوار رونق و رکور می باشند، جایگزین گردد، نقش تثبیت کننده های خودکار در اقتصاد کاهش یافته، عملا امکان گسترش دامنه نوسانات اقتصادی

فراهم می گردد. لذا به کار گیری نظام مالیاتی فوق بخصوص در جوامعی که از عدم ثبات در روند اقتصادی خود در رنج می باشند می بایست در نهایت دقت صورت پذیرد.

دیدگاه ها

اما به نظر می رسد عمر قانون تجمیع عوارض خیلی به طول نیانجامید، چراکه چندی است صحبت از مالیات بر ارزش افزوده، نقل محافل شده و حرف از بردن این لایحه به مجلس توسط دولت و به تصویب رساندن این قانون است. صحبت درباره ی مالیات بر ارزش افزوده مارا بر آن داشت تا با مددجستن از صاحب نظران در وزارت امور اقتصادی و دارایی و همچنین دبیرخانه ی صنعت به تحلیل و نقد این موضوع پردازیم تا در نهایت دریابیم که آیا تصویب این قانون به نفع تولیدکننده و صنعت گرایرانی است یا باعث رکود و نابودی تولید در ایران؟

الف) دکتر هادی زنور، استاد دانشگاه علامه طباطبایی، مالیات بر ارزش افزوده را منبع درآمد مناسب و مطمئن برای شهرداری ها می داند و می گوید: مالیات بر ارزش افزوده یک مالیات بر مصرف چند مرحله ای است و از آن جایی که این مالیات از مصرف گرفته می شود کم تر دست خوش نوسان می شود و می تواند پایه ی مالیاتی پایداری در سیستم اقتصادی ایجاد کند. قاسم عزیزی، نماینده ی شازند و نایب رییس اول کمیسیون اقتصادی مجلس، نیز در این مورد می گوید: هدف از تدوین لایحه ی مالیات بر ارزش افزوده توزیع عدالت در سطح جامعه است و در این نوع مالیات هر کس که مصرف بیشتری داشته باشد، مالیات بیشتری می پردازد.

ب) آقای اصغر امیدوار که یکی از مسؤولان وزارت امور اقتصادی و دارایی در رابطه با مالیات بر ارزش افزوده توضیحاتی داده اند که در اینجا به آن اشاره می کنیم. (لازم به گفتن نیست که این وزارت و مسؤولان آن، کاملاً موافق این قانون و صنعت گران و مسؤولان تشکل های تولیدی و صنعتی، مخالف کلی این لایحه هستند و معتقدند تصویب این قانون، یعنی نابودی صنعت و تولید کشور). از جمله

وظایف اقتصادی دولتی کارآمد، برنامه‌ها و سیاست‌های مختلف در جهت تخصیص بهینه‌ی منابع تولیدی بین دوبخش خصوصی و عمومی، توزیع عادلانه‌ی درآمد و ثروت در جامعه، تثبیت قیمت‌ها، حرکت به سوی وضعیت مناسب اشتغال و در نهایت دستیابی به رشد اقتصادی هرچه بیشتر است.

وی ادامه می‌دهد: دولت برای انجام وظایف و مسؤولیت‌های اقتصادی خود به منابع مالی نیازمند است. این منابع را از محل درآمدهای مالیاتی و همچنین از طریق فعالیت‌های اقتصادی خود جمع‌آوری می‌کند. ویژگی مهم این منابع مالی، اغلب نامنظم و تاندازه‌ای نامطمئن بودن حصول این درآمدها برای دولت است و اگر دولت اتکای بیش از حدی بر روی این قسم از درآمدها داشته باشد با عواقبی چون کسری پی‌درپی در ساختار بودجه مواجه می‌شود. این درحالی است که درآمدهای ناشی از جمع‌آوری مالیات نه تنها مطمئن و قابل اتکاست بلکه می‌تواند آثار اقتصادی مطلوبی را نیز به همراه داشته باشد.

امیدوار در ادامه می‌گوید: فروش نفت و گاز از اقلام عمده‌ی تشکیل دهنده‌ی درآمدهای دولت است. اتکای بیش از حد به درآمدهای نفتی با توجه به نوسان‌های شدید بهای نفت در بازار جهانی، بی‌ثباتی کل درآمدهای دولت را در طی دهه‌های گذشته، در اقتصاد ایران موجب شده است. از سویی دیگر به علت پایین بودن سهم درآمدهای مالیاتی در تأمین مخارج دولت و همچنین کافی نبودن درآمدهای غیرمالیاتی در جهت پوشش دادن مخارج، دولت را سال‌های مختلف با کسری بودجه مواجه کرده است، وجود این کسری در درازمدت و استقرار از بانک مرکزی جهت تأمین آن، و همچنین تزریق درآمدهای ارزی ناشی از فروش نفت به اقتصاد کشور، باعث تشدید تورم در اقتصاد ایران شده است. بنابراین ضرورت اصلاح و تجدیدنظر در نظام مالیاتی کشور امری اجتناب‌ناپذیر است .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت
فرهنگ‌گاہی آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

امیدوار معتقد است که استفاده از نظام مالیات بر ارزش افزوده می‌تواند به‌عنوان یک راهکار مناسب جهت اصلاحات مالیاتی و بالابردن سهم مالیات‌ها در تأمین مالی دولت نقش مهمی را ایفا نماید. به‌همین منظور لایحه‌ی مالیات بر ارزش‌افزوده توسط کارشناسان تدوین و به مجلس تقدیم گردید و کمیسیون‌های مجلس نیز نظر مساعدی در خصوص آن دارند .

۱. مفهوم ارزش افزوده چیست ؟

درخصوص مفهوم ارزش افزوده، تعاریف مختلفی وجود دارد. ولی به‌طور کلی ارزش افزوده یک موسسه‌ی برابر است با تفاوت بین عایدات ناشی از فروش محصول تولید شده و کل هزینه‌هایی که صرف تهیه‌ی مواد اولیه، کالا و خدمات واسطه‌ای شده است. (یعنی هزینه‌ی تولید)

۲. روش‌های محاسبه‌ی مالیات بر ارزش افزوده ؟

به دو روش تفریقی و تجمیعی است و هر کدام از این روش‌ها نیز به نوبه خود از دو طریقه مستقیم و غیر مستقیم حاصل می‌گردند و نتایج حاصله هیچ تفاوتی با هم ندارند. در روش تفریقی که از راه‌های متداول محاسبه‌ی ارزش افزوده است، تفاوت بین کل مقدار فروش و کل هزینه‌های خرید کالاها و خدمات به‌کاررفته در تولید یک بنگاه مورد نظر است. (یعنی خرید-فروش = ارزش افزوده)

اما در روش تجمیعی، حاصل جمع تمام سهم عوامل تولید در ارزش افزوده توسط یک بنگاه تولیدی محاسبه می‌شود، یعنی:

استهلاک + بهره + سود + اجاره + دستمزد = ارزش افزوده

که در این میان ،

سهم عامل تولیدی نیروی کار = دستمزد

سهم زمین = اجاره

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت
فروشگاهی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir.

سهام عوامل سرمایه از تولید یک بنگاه=سود- بهره-استهلاک .

۳. حال باتوجه به تعریف ارزش افزوده، تعریف مالیات بر ارزش افزوده چیست؟

مالیات بر ارزش افزوده نوعی مالیات چندمرحله ای است که در مراحل مختلف زنجیره ی تولید براساس درصدی از ارزش افزوده کالاهای تولیدشده یا خدمات ارائه شده گرفته می شود. این مالیات در واقع نوعی مالیات بر فروش چندمرحله ای است که خرید کالاهای و خدمات واسطه ای را از پرداخت مالیات معاف می کند.

۴. انواع مالیات بر ارزش افزوده ؟

مالیات بر ارزش افزوده از نوع تولیدی، درآمدی و مصرف می باشد .

در روش مالیات بر ارزش افزوده از نوع تولیدی، مالیات کلی بر فروش اعمال می شود. این نوع مالیات هم بر کالاهای مصرفی و هم سرمایه ای اعمال می گردد. یعنی به خرید کالاهای سرمایه ای توسط بنگاه اقتصادی اعتبار مالیاتی تعلق نمی گیرد.

در مالیات بر ارزش افزوده از نوع درآمدی ، مالیات بر فروش تولید خالص کالاها است. در این نوع از مالیات بر ارزش افزوده، استهلاک از پایه ی مالیات کسر می شود و سرمایه گذاری خالص مشمول مالیات می شود. این روش نسبت به روش قبلی، پایه ی مالیاتی کوچکتری دارد اما همچنان به بخش تولید و سرمایه گذاری در اقتصاد تحمیل می شود.

مالیات بر ارزش افزوده از نوع مصرف، بر مبنای کالاهای و خدمات مصرفی است. در این روش کلیه ی مخارج سرمایه گذاری ناخالص از پایه مالیاتی حذف می شود. سرمایه گذاری و استهلاک از مشمول پایه ی مالیاتی خارج می شود یعنی در این حالت بار مالیاتی از تولید به مصرف انتقال یافته است. این امر باعث

بالارفتن انگیزه‌ی سرمایه‌گذاری و تولید در اقتصاد می‌شود. بنابراین اکثر کشورهای اجراکننده‌ی نظام مالیات بر ارزش افزوده از این روش استفاده می‌کنند.

۵. اهداف دولت از این لایحه چیست؟

با توجه به سیاست‌ها و اهداف قانون برنامه‌ی سوم و چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور و همچنین سند چشم‌انداز بیست‌ساله، اصلاح نظام مالیاتی با اهداف زیر صورت می‌گیرد:

۱. افزایش سهم درآمدهای مالیاتی در ترکیب درآمدهای دولت با اتکاب به منابع جدید برپایه‌ی مصرف .
۲. کاهش فشار مالیاتی بر بخش تولید و سرمایه‌گذاری مولد اقتصادی از طریق تعدیل نرخ‌های مالیات بر درآمد.

۳. افزایش کارایی نظام مالیاتی از طریق کاهش هزینه و زمان وصول درآمدهای مالیاتی .

۴. تمرکز مربوط به اخذ مالیات و حذف عوارض و درآمدهای شبه مالیاتی.

۵. افزایش مشارکت عمومی در کسب درآمدهای مالیاتی و گسترش زمینه‌ی خوداظهاری.

با توجه به این اهداف می‌توان به این نتیجه رسید که بهترین روشی را که می‌توان برای نظام مالیاتی ایران در خصوص اجرای مالیات بر ارزش افزوده در نظر گرفت، روش مالیات بر ارزش افزوده بر مبنای مصرف با توجه به اصل مقصد از روش صورت حساب است. این روش کاملاً هم‌جهت با اهدافی چون ایجاد زمینه‌ی سرمایه‌گذاری، کاهش بار مالیاتی بر بخش تولید و افزایش صادرات است و در نهایت این که اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده باعث افزایش درآمدهای مالیاتی به منظور دستیابی به یک منبع مالی قابل اتکا و اثبات برای درآمدهای دولت است.

چرا تجربه‌ی شکست خورده‌ی دیگران را تکرار نمیکنید؟

ج) هادی غنیمی فرد از دبیرخانه‌ی صنعت می‌گوید: در حال حاضر تولید کشور توان پرداخت چنین مالیاتی را ندارد. اقتصاد را به زحمت از زیرزمین‌ها خارج کرده بودیم، صنعت‌گران و تولیدکنندگان با خود اظهاری آمده بودند تا مالیات حقه‌ی خود را بدهند و کارها هم به خوبی پیش می‌رفت اما به یکباره، شرکت GTZ آلمان و همچنین بانک جهانی گفتند که مالیاتی را بر تولید ایران تحمیل کنیم که به هیچ‌وجه تولید مریض و رو به احتضار ایران توانایی تحمل آن را ندارد.

این نوع مالیات تولیدکننده را ملزم به گرفتن آن از مصرف‌کننده و خریدار می‌کند و اگر این کار را انجام ندهند، مشمول جریمه می‌شوند. در حالی که براساس بند چهار اصل ۴۳ قانون اساسی هیچ‌کس را نمی‌توان وادار به انجام کاری کرد و این مخالف نص صریح قانون است که صنعت‌گران را مجبور می‌کنند که مأمور وصول مالیات دولت بشوند و این مخالف قانون است.

حال می‌گویند: این مالیات را یکجا نمی‌گیریم بلکه آن را مرحله‌به‌مرحله می‌گیریم، خوب چه تفاوتی دارد؟ شما از یک کالا در مراحل مختلف تولید مالیات می‌گیرید و این باعث زیرزمینی‌شدن اقتصاد کشور می‌شود.

و غنیمی فرد با طرح یک سوال در پی یافتن یک نتیجه است و می‌گوید: نمی‌دانم چرا راهی را که شروع کرده بودیم و با خود اظهاری مردم را به میدان مالیات‌دهی آورده بودیم، تا به آخر طی نشد تا لااقل مالیات‌دادن نهادینه شود.

الان نرخ تورم و ارز بالاست، قیمت‌ها دیگر تحمل وضع هفت‌درصد مالیات را ندارند و با این کارت تولیدکننده را نابود می‌کنیم، صنعت‌گر وقتی از پس مالیات برنیاید، اول کاری که می‌کند تعدیل نیرو می‌باشد و این یعنی اضافه‌شدن به خیل بی‌کاران مملکت.

در کشورهایی مثل فنلاند، یک‌بار این راه را رفته‌اند و به این نتیجه رسیده‌اند که اشتباه محض است و الان حتی مالیات بر مصرف را منتفی کرده‌اند. در کشورهای مثل فنلاند، از صنایعی مالیات می‌گیرند

که مثلاً محیط‌زیست را آلوده می‌کند یا ضررهای مشابه دارد، پس چرا ما تجربه‌ی دیگران را که اتفاقاً شکست هم خورده است دوباره می‌خواهیم تجربه کنیم؟ آن‌ها به جای آنکه از تولیدکننده مالیات سرسام‌آور بگیرند، مالیات را بر کالاهای وارداتی وضع کردند که لاقط تولیدکننده داخلی توان رقابت با آنها را داشته باشد.

ملاحظه کنید، نوع چینی هر نوع کالایی در بازار با پایین‌ترین قیمت وجود دارد. حالا دولت به جای آن که جلوی واردات این کالاها را بگیرد و یا بر آن‌ها مالیات ببندد، بر جنس داخلی که همین حالا هم قدرت رقابت را از نظر قیمت با کالای چینی ندارد، مشمول هفت درصد مالیات می‌کند، آیا با این وضع تولیدکننده می‌تواند دوام بیاورد یا فقط باید تولید کند و در انبار نگاه دارد، به امید روزی که بتواند بفروشد؟

شنیده می‌شود بعضاً می‌گویند اگر نرخ بهره را کم کنیم، به بازار شوک وارد می‌شود و این شوک قابل کنترل نیست. پس چطور مالیات هفت درصدی که گاهی با جرایم عدم وصول آن به ۱۲ درصد هم می‌رسد، شوک به بازار وارد نمی‌کند؟ در مالیات بر ارزش افزوده وصول مالیات را بر عهده‌ی مؤسسات تولیدی گذارده‌اند؛ آیا این مؤسسات نباید برای وصول این مالیات‌ها، هزینه کنند که این هزینه‌ها هم بر آن هفت درصد مالیات، اضافه می‌شود؟ تازه جرایم هم برای عدم وصول آن در نظر گرفته شده است، در حالی که جمع‌آوری مالیات به عهده‌ی مردم نیست بلکه بر عهده‌ی دولت است. با این همه این همه فریاد می‌زنیم و می‌گوییم که این کار اشتباه است، اما کسی گوش نمی‌کند ولی فردا که کمر تولید زیر بار مالیات خم شد، آن وقت دنبال راه چاره می‌گردند و می‌گویند که ای کاش راهی را که دیگران رفته و امتحان کرده بودند، ما نمی‌پیمودیم که حالا بخواهیم تاوان آن را پس بدهیم! این اظهار نظرها و کشمکش‌ها منجر به برگزاری دو همایش در رابطه با مالیات بر ارزش افزوده گردید که خانه‌ی صنعت با پرچم‌داری دکتر غنیمی فرد مجری آن بود تا بلکه بتوانند در این همایش‌ها با کالبدشکافی این نوع

مالیات توسط تولیدکنندگان ، صنعت گران ، صاحب نظران و نمایندگان مجلس به جمع بندی مناسبی در این مورد برسند .

وضع مالیات بر ارزش افزوده به یکی از دغدغه های صنعت گران و تولیدکنندگان تبدیل شده است . این که صنایع به عنوان نهادهای پشت ویتترین و جلوی چشم، همیشه در صف مقدم گرفتن مالیات بوده اند و این که آزمایش های اولیه در مورد هر نوع گرفتن مالیات ابتدا روی این صف مقدم انجام می گیرد باعث شد تا خانه ی صنعت تهران در حرکتی درخور توجه همایشی یکروزه را در محل باشگاه وزارت کار با حضور صاحب نظران، نمایندگان مجلس و دست اندرکاران صنعت کشور برگزار کند تا از این طریق به کالبدشکافی این نوع مالیات بپردازد .

بی شک مالیات از منابع مهم درآمدهای دولت است . ثبات و تداوم وصول مالیات موجب ثبات در برنامه ریزی دولت برای ارائه ی خدمات مورد نیاز کشور در زمینه های گوناگون می شود . تغییر و تحول در اقتصاد کشور، و در نتیجه تغییر در نحوه ی تولید و توزیع ثروت و درآمد مستلزم بازنگری و تجدیدنظر در انواع مالیات ها و نحوه ی وصول آنهاست .

اما این که صنایع کشور و تولیدکنندگان در شرایط فعلی توان پرداخت چنین مالیاتی را دارند یا خیر ، مطلبی است که در این همایش به آن پرداخته شده است .

د) دفتر اجرای طرح مالیات بر ارزش افزوده

اما برای آن که یک طرفه به قاضی نرفته باشیم، ابتدا ضرورت اجرای مالیات بر ارزش افزوده را از نگاه دفتر اجرای طرح مالیات بر ارزش افزوده بررسی می کنیم و سپس به سخنان حاضران در همایش می پردازیم و در نهایت قضاوت را به خوانندگان گرامی می سپاریم . دفتر اجرای طرح مالیات بر ارزش افزوده در ضرورت اجرای این طرح عنوان می کند که درآمد حاصل از مالیات بخش قابل ملاحظه ای از

بودجه‌ی دولت‌ها را تشکیل می‌دهد و در کشورهایی که مالیات از نظام قانونی و هر می برخوردار است
بیش از ۶۰ درصد بودجه‌ی عمومی را تشکیل می‌دهد .

و عنوان شده است که : در اقتصاد ایران متناسب با رهنمودهای کلی سند برنامه‌ی سوم توسعه به
منظور کاهش اتکای بودجه‌ی دولت به درآمد نفت مقرر شد تا سهم درآمدهای مالیاتی در ترکیب
منابع درآمدی دولت با گسترش پایه‌های مالیاتی از طریق وضع مالیات بر ارزش افزوده افزایش یابد . از
این رو متناسب با مفاد ماده‌ی ۵۹ قانون برنامه‌ی سوم توسعه ، سازمان امور مالیاتی کشور زیر نظر
وزارت امور اقتصادی و دارایی تأسیس شد . از جمله وظایف این سازمان در راستای اصلاح و تحول نظام
مالیاتی و مکانیزه کردن نظام مالیاتی کشور ، اجرای مالیات بر ارزش افزوده است .

این دفتر می‌گوید که دلایل انتخاب مالیات بر ارزش افزوده در بین کشورهای مختلف متفاوت بوده
است . لیکن تجربه‌ی کشورهای استفاده کننده این مالیات حاکی از موارد عدیده‌ی زیر به‌عنوان مزایا
و ضرورت اجرای این نوع مالیات است

مالیات بر ارزش افزوده روش و تفکری است که چندین دهه از تجربه‌ی مثبت آن در سایر کشورها
گذشته و مورد تأکید اکثر صاحب نظران است .

این مالیات در بسیاری از کشورها ضمن تامین بیشتر عدالت اجتماعی نسبت به سایر مالیات‌ها و بدون
از بین بردن انگیزه‌ی سرمایه‌گذاری و تولید، به‌عنوان منبع درآمد جدیدی، در جهت افزایش
درآمدهای دولت به کار برده شده است .

از آنجایی که روش مالیات بر ارزش افزوده یک روش خوداجراست و همه‌ی مؤدیان نقش مأمور
مالیاتی را ایفا می‌کنند ، هزینه‌ی وصول آن پایین است .

با توجه به این که در این مالیات، مؤدیان برای استفاده از اعتبار مالیاتی ملزم به ارائه‌ی فاکتورند، زمینه
برای شناسایی خودبه‌خودی میزان معاملات مؤدیان فراهم می‌شود . در نتیجه یک سیستم اطلاعاتی

کامل از معاملات و مبادلات تجاری ایجاد می شود که علاوه بر شفاف سازی مبادلات و فعالیت های اقتصادی موجب سهولت اعمال مالیات های دیگر از قبیل مالیات بر درآمد و مالیات بر اشتغال می گردد .
مالیات بر ارزش افزوده یک منبع درآمد با ثبات و در عین حال انعطاف پذیر است .

به دلیل مقطوع بودن نرخ این مالیات زمان قطعیت آن بسیار کوتاه است و مشکلات طولانی بودن قطعیت مالیات بر درآمد و ثروت را ندارد . بنابراین تأخیر در وصول درآمدهای مالیاتی به حداقل می رسد .

از آن جایی که مالیات بر ارزش افزوده یک مالیات مدرن است اجرای آن به بهبود فن آوری و بهره وری از طریق خود کار کردن اداری در نظام مالیاتی و حسابداری مالیاتی کمک شایانی می کند .
گذری بر تاریخچه طرح مالیات بر ارزش افزوده در ایران از دیدگاه دفتر اجرای طرح:

در ۱۳۷۰ بخش امور مالی صندوق بین المللی پول در راستای اصلاح نظام مالیاتی ایران ، اجرای سیاست مالیات بر ارزش افزوده را به عنوان یکی از عوامل اصلی افزایش کارایی و اصلاح نظام مالیاتی پیشنهاد کرد . با توجه به نظرات کارشناسان صندوق بین المللی پول ، مطالعات و بررسی های متعددی در این زمینه در وزارت امور اقتصادی و دارایی صورت پذیرفت و اجرای مالیات بر ارزش افزوده در سمینارها و کمیته های مختلف علمی با حضور کارشناسان داخلی و خارجی مورد تأکید قرار گرفت ، اما در عمل به اجرا در نیامد . وزارت امور اقتصادی و دارایی در راستای طرح ساماندهی اقتصادی کشور ، انجام اصلاحات اساسی در سیستم مالیاتی از جمله حذف انواع معافیت ها ، حذف انواع عوارض و گسترش پایه مالیاتی را با تأکید خاص بر کارایی نظام مالیاتی ، شروع کرد و مطالعات جدید امکان سنجی در این زمینه به عمل آورد . با توجه به اهمیت بسط پایه مالیاتی به عنوان یکی از اصول اساسی سیاست های مالی طرح ساماندهی اقتصاد کشور ، معاونت درآمدهای مالیاتی وزارت امور اقتصادی و دارایی ، مطالعات علمی متعددی را با در نظر گرفتن خصوصیات فرهنگی ، اجتماعی و

اقتصادی کشور در زمینه اجرای مالیات برارزش افزوده، از دی ۱۳۷۶ آغاز کرد . لایحه مالیات بر ارزش افزوده، اکنون با در نظر گرفتن اثرات اقتصادی ناشی از اجرای این مالیات با اصطلاحات و بازنگری های متعدد به مجلس ارائه شده است .

مواردی که بهتر است در اجرای این طرح مورد توجه قرار گیرند :

درمورد لایحه معروف به مالیات برارزش افزوده مطالب زیر باید مورد توجه قرار گیرد :

آمادگی مردم از نظر فرهنگی برای پرداخت این مالیات ، آمادگی مردم از نظر اقتصادی برای پرداخت این مالیات ،آمادگی سازمان امور مالیاتی برای جمع آوری این مالیات ،آمادگی واحدهای اقتصادی درگیر برای جمع آوری این مالیات ، که تقریباً می توان گفت تنها گروهی از نخبگان وزارت امور اقتصادی و دارایی با تماس با مشاوران خارجی درمورد برقراری طرح مزبور قانع شده اند که چنین مالیاتی قابل وصول است.

در پیاده کردن لایحه پس از تصویب مجلس ، گرفتاری های حقوقی متعددی وجود دارد که بایستی قبل از اجرا، راه حل آن ها کاملاً مشخص شود که چند مورد آن در زیر آورده شده است.

تاریخ تعلق مالیات به کالای مورد معامله با توجه به موجودی های اولین دوره ی اجرا ، تأثیر برگشتی ها ، فروش اعتباری ، تخفیف های تجاری و تفاوت قیمت های خرید با تفاوت قیمت های فروش برای محاسبه ی مالیات متعلقه . مثال های آورده شده در دفترچه ی توجیهی طرح هیچ یک، از مصداق عملی برای ادامه ی کار برخوردار نیستند.

درگیر بودن بخش فعال اقتصادی با ایرادهای سنتی مأمورین مالیاتی نسبت به ثبت دفاتر و صدور اسناد و جریمه های سنگین این لایحه ، تعهد اجباری فعالان اقتصادی برای وصول و ایصال مالیات (که با مفاد متن بند چهار اصل ۴۳ قانون اساسی مابینت دارد.) ، هزینه بر بودن تجهیزات و گروه محاسبه

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت
فروشگاهی آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

و وصول و ایصال مالیات‌ها و ایراداتی که در جلسات مشترک با گروه محترم وزارت امور
اقتصادی و دارایی و کمیسیون اقتصادی مجلس درمیان گذارده شده است .

مالیات بر ارزش افزوده از دیدگاه کارشناسان از نتایج مهم اجرای سیستم مالیات بر ارزش افزوده
کاهش فرارهای مالیاتی است

● مستخدمین حسینی: کالاهای اساسی از شمول مالیات بر ارزش افزوده معاف شده‌اند. کسانی که
مصرف بالاتر دارند باید مالیات بیشتری بدهند

● دلخوش : روش مالیات بر ارزش افزوده در ۱۳۵ کشور دنیا در حال اجراست. مالیات بر ارزش
افزوده، از فرار مالیاتی جلوگیری می‌کند

● خرسندیان: مالیات بر ارزش افزوده یکبار برای همیشه تورم به‌همراه دارد

● پژوهشگران: اجرای سیستم مالیات بر ارزش افزوده محدود مالیات کشور را گسترش می‌دهد

محمد کردبچه در گفت و گو با فارس، اظهار داشت: با اجرای سیستم مالیات بر ارزش افزوده، نظام
مالیاتی کشور بسیار شفاف‌تر از شرایط کنونی خواهد شد و جلوی بسیاری از فرارهای مالیاتی گرفته
خواهد شد.

مدیر کل دفتر اقتصاد کلان سازمان مدیریت با بیان این که اجرای این سیستم نیاز به وقت زیادی
دارد، گفت: در صورت تصویب جزییات، حداقل تا پایان سال مهیا کردن بسترهای اجرایی آن طول
خواهد کشید.

کردبچه افزود: طبق برنامه چهارم توسعه، دولت موظف است در سال دوم اجرای برنامه مالیات بر
ارزش افزوده را به اجرا درآورد.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت
فروشگاهی آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

وی با بیان این که با اجرای مالیات بر ارزش افزوده درآمدهای دولت افزایش خواهد یافت، گفت: طبق پیش‌بینی‌های صورت گرفته، سیستم مالیات بر ارزش افزوده باعث خواهد شد تا بیش از ۱۰ درصد تولید ناخالص ملی، به‌صورت مالیات اخذ شود.

کردیچه از دیگر نتایج اجرای سیستم مالیات بر ارزش افزوده را کاهش فرارهای مالیاتی ذکر کرد و اظهار داشت: شرط تحقق این مهم، درست اجرا کردن آن است.

معاون حقوقی و پارلمانی وزارت امور اقتصادی و دارایی تصریح کرد: به منظور حمایت از تولیدکنندگان داخلی و با هدف این که کسانی که مصرف بیشتری در جامعه دارند، مالیات بیشتری بپردازند، لایحه مالیات بر ارزش افزوده ارایه شده است.

حیدر مستخدمین حسینی اظهار داشت: معافیت‌های لایحه مالیات بر ارزش افزوده نیز از همین دریچه مورد توجه قرار گرفته است.

وی یادآور شد: مالیات بر ارزش افزوده، مالیاتی است که به مصرف‌تعلق می‌گیرد و نوعی مالیات غیرمستقیم محسوب می‌شود.

معاون وزیر اقتصاد گفت: براساس لایحه پیشنهادی دولت، کالاهای اساسی از شمول مالیات بر ارزش افزوده معاف شده‌اند.

مستخدمین حسینی توضیح داد: معافیت‌های این مالیات در ماده ۱۲ لایحه تبیین شده و کالاهایی مانند شکر، برنج، روغن، گندم، کالاهای مرتبط با دام، طیور، زنبور عسل و همچنین خدماتی مانند چاپ روزنامه، خدمات بانکی، کتاب و نشریه فعالیت‌های کشاورزی و موارد بسیار دیگری را در بر می‌گیرد.

وی تاکید کرد: یعنی بر نیازهای اساسی و روزمره مردم مالیات بر ارزش افزوده تعلق نمی‌گیرد.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت
فرهنگی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

به گفته معاون وزیر اقتصاد، مالیات بر ارزش افزوده جایگزین بند هـ ماده ۳ لایحه تجمیع عوارض می شود که ۲ هزار قلم کالا و خدمات را در بر می گیرد و در حال حاضر نیز مالیات بر این اقلام را مصرف کننده می پردازد.

مستخدمین حسینی گفت: تمامی سازوکارهای لازم برای اجرای مالیات بر ارزش افزوده در وزارت اقتصاد پیش بینی شده و گزارش آن را نیز به مجلس داده ایم.

نماینده صومعه سرا در مجلس شورای اسلامی نیز گفت: در صورت تصویب و اجرای لایحه مالیات بر ارزش افزوده، جلوی فرار مالیاتی گرفته می شود.

سید کاظم دلخوش افزود: یکی از محاسن روش مالیات بر ارزش افزوده، جلوگیری از گسترش اقتصاد زیرزمینی و افزایش درآمد مالیاتی دولت است.

وی افزود: لایحه مالیات بر ارزش افزوده که از سوی دولت تقدیم مجلس شده است، بر اساس کارشناسی تهیه شده است.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس گفت: روش مالیات بر ارزش افزوده در ۱۳۵ کشور دنیا از فقیر تا غنی در حال اجرا است و در برخی کشورها سابقه ۴۰ ساله دارد.

وی با اشاره به این که هم اکنون در بهترین شرایط فقط ۵۸ درصد مالیات کشور جذب می شود، گفت: بخش عمده ای از درآمد مالیاتی دولت، درآمد نفت و مواد نفتی است، در حالی که با اجرای روش مالیات بر ارزش افزوده، درآمد مالیاتی دولت افزایش می یابد.

دلخوش ادامه داد: اجرای روش مالیات بر ارزش افزوده یک مشکل دارد که وضع اقتصادی جامعه به هم ریخته است و اگر بتوان ساماندهی کرد، در آینده مشکلی در روش مالیاتی جدید وجود نخواهد داشت.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت
فروشگاهی آسمان مراجعه کنید. www.asebankafinet.ir

نماینده صومعه سرا در مجلس گفت: هم اکنون صاحبان چک‌های بانکی که با آن معاملات کلان انجام می‌دهند و فرار مالیاتی دارند، شناسایی نشده‌اند و در روش جدید مالیاتی این افراد شناسایی می‌شوند.

دلخوش ادامه داد: با شناسایی صاحبان صنایع مختلف با درآمدهای گوناگون می‌توان مالیات را از آنها گرفت.

وی گفت: هم اکنون مغازه داران و کارمندان که در دسترس دولت هستند، مالیات می‌پردازند، ولی برخی افراد که اقتصاد زیرزمینی دارند، از دادن مالیات طفره می‌روند.

از سوی دیگر مدیر کل دفتر پولی وزارت امور اقتصاد و دارایی گفت: مالیات بر ارزش افزوده در میان مدت می‌تواند در ایجاد عدالت اجتماعی و رفع شیوه‌های تبعیض آمیز، موثر باشد.

علی خرسندیان اظهار داشت: جلوگیری از فرار مالیاتی از جمله نقاط قوت مالیات بر ارزش افزوده است که در صورت مهیا بودن الزامات جانبی آن از جمله سیستم‌های مکانیکی حسابداری و نرم‌افزاری و مخابراتی می‌تواند به عنوان درآمدی قابل اتکا مورد توجه قرار گیرد.

وی خاطر نشان کرد: معمولاً در شروع اخذ مالیات بر ارزش افزوده اولویت را به سطوح اولیه تولید می‌دهند و سپس مالیات به سوی توزیع حرکت می‌کند.

این استاد دانشگاه تصریح کرد: از این طریق می‌توان بنا به نوع کالا از افراد غنی‌تر مالیات بیشتری گرفت به این صورت که درصد مالیات بیشتری بر روی کالاهای تجملی و لوکس که بیشتر مورد تقاضای دهک‌های بالای درآمدی است وضع نمود و در عوض مالیات کمتری از درآمدهای پایین گرفت.

وی یادآور شد: این نوع مالیات یکبار برای همیشه تورم به همراه دارد و از این رو بهتر است اخذ مالیات طیف به طیف اجرا شود تا پیامد تورمی آن کمتر شود.

همچنین جمشید پژوهان اظهار داشت: یکی از اشکالات مهمی که در شرایط کنونی اقتصاد کشور را رنج می دهد کوچک بودن حیطه ای است که از آن مالیات اخذ می شود.

وی افزود: این مشکل باعث شده تا درآمدهای مالیاتی سهم بسیار ناچیزی از درآمدهای دولت را به خود اختصاص دهد.

پژویان با بیان این که سیستم مالیات بر ارزش افزوده این محدوده را گسترده تر خواهد کرد، گفت: گسترده شدن این محدوده باعث خواهد شد تا بسیاری از فرارهای مالیاتی که در شرایط کنونی اقتصاد را رنج می دهد، از بین برود.

عضو هیات علمی دانشگاه علامه با رد این ادعا که اجرای سیستم مالیات بر ارزش افزوده، موجب افزایش قیمت کالا می شود، گفت: برعکس نظر فوق سیستم مالیات بر ارزش افزوده به گونه ای است که افزایش قیمت کالاها تنها یک بار آن هم در حد ۴ تا ۵ درصد خواهد بود.

وی مساله مهم در پیاده کردن این سیستم را نحوه اجرا دانست و اظهار داشت: باید هرچه زودتر تشکیلات سازمانی جهت اجرای دقیق این سیستم ایجاد شود.

پیشنهادات

لذا پیشنهادات زیر جهت اجرایی شدن لایحه ی مزبور ارائه می گردد:

۱. مسکوت ماندن این لایحه برای مدت اقل ۶ سال تا در این مدت فرهنگ سازی برای مؤدیان و برای مأموران انجام گردد و این به شرط آن است که قسمتی از سازمان امور مالیاتی با پی گیری، فرهنگ سازی مزبور را عملی کند.

۲. تنظیم سازمان توزیع در کشور، به نحوی که پرداخت کنندگان مالیات بتوانند مالیات های پرداخت شده ی خود را از دست های بعدی دریافت کنند .

۳. تجهیز فروش گاه ها به نظام کاربری ماشین های الکترونیک فروش گاهی .

۴. ضمناً باید شرایطی به وجود آید تا دست کم مالیات در پای صندوق فروش گاهها از خریداران نهایی (مصرف کنندگان) گرفته شود تا آن چه را وصول می شود بتوان به عنوان درآمد قطعی دولت به حساب آورد .

اجرای خام این لایحه، پس از قانونی شدن باعث ایجاد تورم معادل نرخ مالیات مصوبه به علاوه ی دو درصد هزینه های جمع آوری و نگهداری محاسبات آن بر روی قیمت کالاها می شود که متعاقباً درآمد قشر حقوق بگیر باید به تبع این گرانی به همان نرخ بالا برده شود که این روی قیمت ها اثر می گذارد و در شرایطی که آثار این گرانی ها برای حقوق بگیران ترمیم نشود به همان نسبت فروش کاهش می یابد و باعث افت میزان تولید و گسترش بی کاری می شود.

سرمایه گذاری به عنوان یک ارزش باید نهادینه شود و برای آن فرهنگ سازی شود. ریشه ی فقر، بی کاری است و به جرأت می توان گفت که ۹۵ درصد جرایم ریشه در بی کاری دارد و فقط پنج درصد ریشه در عوامل دیگر دارد.

بی کاری را نمی توان با یارانه ، کمیته امداد ، بهزیستی و ... حل کرد . ما، همه باید به هر طریق ممکن سرمایه گذاری را تبلیغ کنیم . این در حالی است که سرمایه گذار اگر پولش را در بانک بگذارد، سود کلانی دریافت می کند. در حالی که سرمایه گذاری در صنعت در بهترین و عالی ترین وضعیت، فقط ۱۰ درصد سود دارد. هر چند که در اغلب موارد سرمایه گذاری در صنعت پایاپای هم نمی شود و واقعاً ریسک است . ولی سرمایه گذار فقط به این امید به میدان پا می گذارد و پولش را می آورد که به او احترام بگذارند و بدانند که او می تواند پولش را در راه بی خطرتر و بدون ریسک به کار ببرد اما آمده و اشتغال زایی کرده، ریسک کرده و در صنعت سرمایه گذاری کرده است . درست است، مشکلات هست اما الان فرقی که با گذشته وجود دارد این است که حرف شما به گوش مسئولان می رسد .

اغلب مقامات تراز اول کشور عقاید خوبی درباره‌ی سرمایه‌گذاری دارند و به نظرات کارشناسی گوش می‌دهند، حتی رییس قوه‌ی قضاییه عقاید بسیار خوبی درباره‌ی سرمایه‌گذاری دارد .

ه) شاهی عربلو از کمیسیون اقتصاد مجلس :

مجلس تصویب کرده است که هر صنعتی که حسابرس قانونی داشته باشد هرچه آن حسابرس نوشت همان قبول است و همان ملاک است و ممیز حق دخالت ندارد و باید آن را قبول کند. این مصوبه‌ی مجلس این است که ممیز به صنایع مراجعه کنند و دفتر بخواهند و براساس همان مدرک و دفتری که مؤدی ارائه می‌دهد و اظهار می‌کند، مالیات بگیرند و تنها در صورتی که دفتر و دستک وجود نداشته باشد ممیز وارد می‌شود و بگوید چه کار کردی .

این قضیه را خیلی محدود شده و مدیران مملکتی می‌خواهند راهی پیدا کنند که صاحبان صنایع با راحتی خیال سرمایه‌گذاری کنند و کار کنند و صنعتگران مطمئن باشند هیچ قانونی را بدون نظر صنعت‌گران و کارشناسان به تصویب نمی‌رسد.

چ) دکتر عدالتیان، رییس اتاق بازرگانی تهران

مالیات بر ارزش افزوده سوق‌دادن مالیات از تولید به مصرف است یا به تعبیری از بنگاه‌های اقتصادی به سمت خانوار است . خوب اگر قرار است این‌گونه شود باید مالیات با عنوان ارزش افزوده اضافه شود . باید هفت درصد از مالیات بر درآمد کم شود . به تعبیر بهتر، به جای آن که مالیات بر درآمد کم شود از ۲۵ به ۱۸ درصد کاهش یابد .

وی افزود : دولت این مالیات را به چشم یک منبع درآمد نگاه می‌کند. در حالی که باید ببینیم آیا وضع این نوع مالیات که در واقع مالیات بر خانوار است واقعاً عدالت اجتماعی است؟ اما چرا می‌گوییم عدالت اجتماعی به خاطر آن که از زمان اجرایی شدن این قانون، هر خانوار محروم هم باید مالیات بر ارزش

افزوده را پرداخت کند یعنی در جاهایی که حتی تولید از مالیات معاف است خانوار باید این مالیات را پرداخت کند .

ادعای این که ارزش افزوده عدالت اجتماعی است حرف بی موردی است. چراکه خانواده‌ها از فردای وضع این قانون باید هفت درصد کمتر مصرف کند درحالی که به نان و بنزین همین افراد داریم یارانه می دهیم ، بعد می خواهیم هفت درصد مالیات اضافه تر بگیریم اگر این ها می توانند این مالیات را بدهند، پس چرا به آن ها یارانه می دهیم؟

وب همین یارانه را قطع کنید، درآمدش هم خیلی بیشتر از مالیات است .

از نظر رییس اتاق بازرگانی تهران ، مالیات بر ارزش افزوده زمانی مفهوم پیدا می کند که همه چیز مثل یارانه و ... مفهوم درست پیدا کند . یعنی باید اول تکلیف بنزین و یارانه‌ی آن را مشخص کنیم بعد به سراغ مالیات بر ارزش افزوده برویم .

باید به این نکته هم توجه کنیم که تا امروز دولت بدون هیچ شریکی سر سود تولید نشسته بود و ۲۵ درصد سود را می گرفت و حالا دولت با این مالیات بر سر سفره‌ی خانواده‌ها هم می نشیند و از هر لقمه هفت درصد مالیات می گیرد . این درحالی است که قرار بود نفت را به سر سفره‌ها ببریم تا کمکی کرده باشیم نه اینکه هفت درصد هم از سفره‌ی آن ها مالیات بگیریم .

همچنین اگر قرار است این مالیات گرفته شود بایستی خیلی چیزها نظم پیدا کند یعنی تولید باید منظم باشد ، کارگر باید بتواند پول رفت و آمد ، خریدهای خانه و ... را از دولت پس بگیرد یعنی هرگونه مخارجی که برای رفتن به سرکار هزینه کرده است باید بتواند پس بگیرد مثل آلمان .

از نظر ایشان مردم کشور ما هم اکنون هم به طرق زیر مالیات بر مصرف سنگینی می پردازند

تفاوت قیمت واقعی ارز مورد معامله در بانک‌های دولتی بانک جهانی ۲۳۰ تومان

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت
فروشگاهی آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

(متوسط نرخ در زمان یکسان شدن نرخ ارز ۵۳۲ تومان - بهای ارز ارائه شده برای فروش ۸۹۵-۹۱۰
تومان)

نتیجه گیری:

قانون جدید مالیاتهای مستقیم که از سال ۱۳۶۸ به اجراء درآمد، متأسفانه در انطباق با شرایط
اقتصادی کشور، به ویژه شرایط خاتمه جنگ تحمیلی با عراق که سازندگی و بازسازی را اقتضا می

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت
فروشگاهی آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

کرد، با کاستی ها و نارسائیهای روبرو بود. خاصه اینکه موانع و محدودیتهای بیشتری را برای بخش
صنعت و تولید در مقایسه با قانون قبلی مالیاتهای مستقیم بوجود آورده بود.

هرچند با اصلاحاتی که در سال ۱۳۷۱ در اثر نیک اندیشی و دقت نظر مصلحت جویانه مسئولان
اقتصادی کشور در قانون فوق به عمل آمد، تاحدی محدودیتهای کاهش یافت اما بهر حال، برای رسیدن
به یک قانون حمایت کننده بخش تولید، کوششی دیگر لازم بود تا راه برای توسعه صنعتی کشور
هموار گردد و اقتصاد ما بتواند از طریق ورود فرآورده های صنعتی کشور به بازارهای جهانی، تعادل
لازم را در مبادلات و تجارت خارجی بدست آورد.

منابع:

۱- اقتصاد توسعه :گیلیس، پرکینز، رومر، اسنودگراس / ترجمه غلامرضا آزاد (ارمکی)

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد این تحقیق و مقاله با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت
فروشگاهی آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

۲- منبع: فصلنامه حوزه ، شماره ۹

۳- اقتصادبخش عمومی (مالیات ها)/دکترپژویان/انتشارات جنگل

۴-سایت اقتصاد

۵-سایت مردمان